

Innehållsförteckning till Brändö folkdräkter

1. Inledning
2. Vävning
3. Kvinnodräkt
4. Mansdräkt
5. Bindmössa
6. Kjolsäck
7. Mönsterark kvinnodräkt
8. Mönsterark mansdräkt
9. Strumpeband, förklädesband och hängslen
10. Korsstygnbroderi, virkade spetsar, frivolité, trådknapp
11. Sömnadstekniker
12. Övrigt

SVENSK-FINLANDS BYGDEDRÄKTER

UTGIVET AV BRAGES SEKTION FÖR BYGDEDRÄKTER
OCH ÅLANDS UNGDOMSFÖRBUND

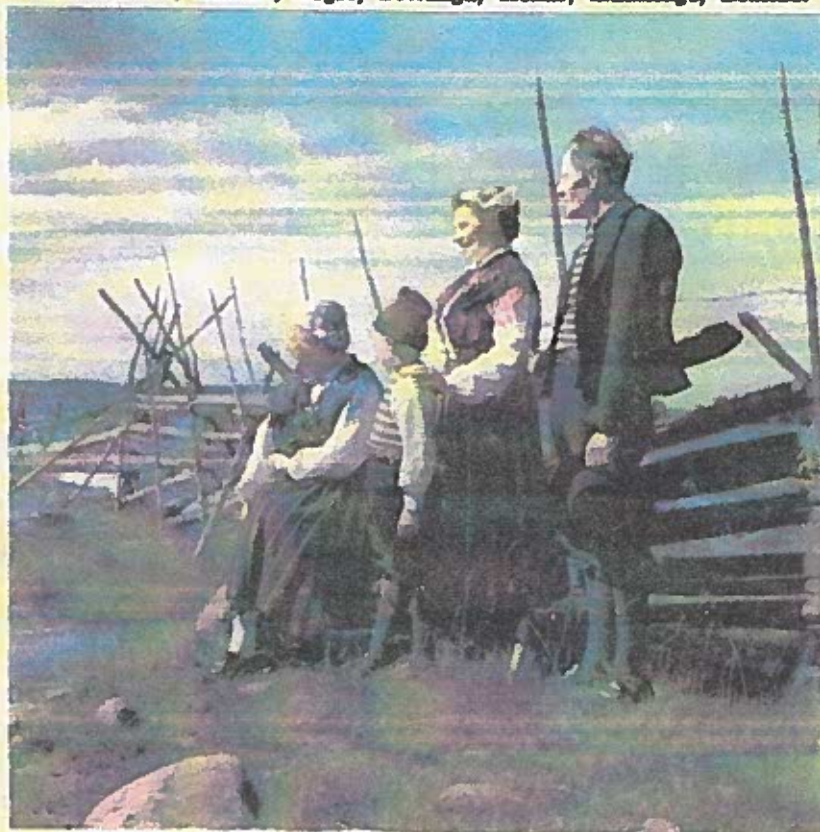
ENLIGT MANUSKRIFT AV
YNGVAR HEIKEL

bearbetat av RUT LINDFORS och VIKING SUNDBERG

HÄFTE 6-7

ÅLAND

Finström, Jomala, Geta, Saltvik, Sund, Lemland, Lumparland, Vårdö,
Hammarland, Eckerö, Föglö, Sottunga, Kökar, Kumlinge, Brändö.

BRAGES FÖRLAG

Ålands Marthadistrikt, hemslöjdssektionen dokumentation av de åländska folkdräkterna.
Materialet till dokomentationen är hämtat ur Svenska-Finlands Byggedräkter, häfte 6-7.

Sammanställt av : Elisabeth Dahlgren

KUMLINGE - BRANDÖ

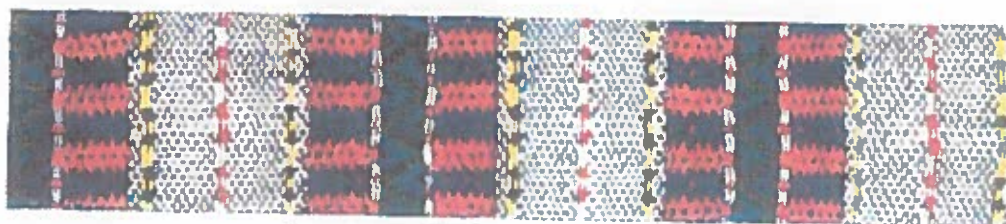
Kvinnodrakt, Kumlinge 100

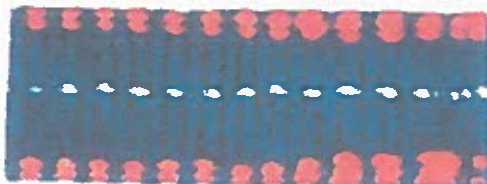
Kvinnodrakt, Brandö 100

Kpötyg o. mansdräktstyg för Kumlinge (nat. storl.)

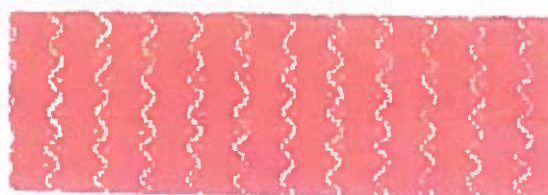
Förklädsstyg för Kumlinge (nat. storl.)

Förklädsband

Färsäckstyg

Mansdräktstyg (nat. storl.) Brandö

Förklädsstyg (nat. storl.) Brandö

De åländska folkdräkterna

Ålands Folkdräktsråd
Ålands Hembygdsförbund
Bygdeserie nr 17

Brändö

En mer än 90 år gammal kvinna i Brändöby berättade år 1906 eller 1907, att hon kom ihåg att man hade använt blå begärningskjolar (bårdkjolar) långt innan man började använda långrandiga kjolar i socknen.

När man sammanställde kvinnodräkten i Brändö behölls begärningskjolen med helblå överdel och en bred bård, som består av tre smalare randiga partier i rött, grönt och gult med blå bottnar emellan.

Livstycket är enfärgat blått. Det snörs med röda snören framtill och pryds med små ankarknappar. Blusen sys av vitt bomulls- eller linnetyg. Den saknar krage, men halslinningen har en smal uddspets längs kanten. Ärmarna är raka, jämbreda och slutar ovanför handleden. En cirka en centimeter bred hals-

En färggrann väst hör till mansdräkten.

söm sys ovanom ärmens fäll. Förklädet är av vitt bomulls- eller linnetyg. Det har en bred fäll nedtill och ovanför denna en likadan halsöm som på blusärmarna.

Axelduken kan vara en sidenduk eller en blommig muslinsduk. Kjolsäcken sys av livstyckstyget med broderi. Bindmössan är blå med broderat tyllstycke.

Som ytterplagg kan man använda en tröja av svart tyg, t.ex. kläde eller yllschal. Vita strumpor och svarta skor hör till.

Brändö mansdräkt har tillkommit mycket senare än kvinnodräkten. Lärare Jean Törnroos i Brändöby skriver 1965: "Knäbyxor, långa strumpor, (sådana hade min farfar, ett av de få minnen jag har av honom) skor med spännen och kort tröja, det är vad jag kommer ihåg av våra forskningar om vår mansdräkt".

Tröjan och byxorna sys av svart eller mörkblå vadmal och knäpps med mäsingsknappar. Skjortan är vit. Västen har framstycke av ett smalrandigt halvylletyg i rött med vita ränder. Ryggstycket är av oblekt linne. Strumporna kan vara blå, grå eller svarta. Mönstervävda strumpeband finns. Skorna är svarta med spännen. Som huvudbonad kan man välja mellan svart filthatt, svart skärmmössa eller vit sömmössa. En brokig halsduk används. Sjömansdräkten kan även användas som mansdräkt.

FOLKDRÄKT

DEL VÄVNING

Är Du intresserad att själv väva tyger till Din folkdräkt ?

Då behöver man lite kunskaper om materialval , revning , trädning i bomsked, bomning, solvning , trädning i vävsked , uppknytning av trampor och översyn att allt fungerar bra innan man börjar själva vävningen.

Om Du är helt nybörjare , kontakta någon, som kan om vävning. Läs även ur vävböcker om hur man sätter upp vävar .

Var inte rädd, även om Du aldrig har vävt , om Du har någon som visar och hjälper vid behov. Att väva – är roligt och att väva till sin egen folkdräkt är mycket värdefullt flera generationer framåt !

LYCKA TILL !

VIKTIGA RÅD VID VÄVNING

Folkdräktvävning :

Flytta spännaren ofta, efter ca 1 – 2 cm

Spola inte mer garn än du väver / gång – elasticiteten går ur annas

Ha ränningen så spänd att du tror att den brister !

***Ha några käppar runt garnbommen som alltid flyttas vid framflyttning ,
den sista alltid vid möte med garnbom o. garn.***

***Ta inte av garnet vid randning , sno garnet vid ”långa partier ”.
Byt färg i samma sida.***

***Lämna spännaren kvar vid tygkanten när du slutat väva varje gång och ”
slappna av ” ränningen en aning.***

Brända hjalmonster

X

Brändö

Ränning : Blå bomullsgarn nr. 20/2 ,tex 28x2

*Sked : $60/2 = 1$ tråd i solv o. 2 trådar i rör
4 trampor, 4 skaft*

*Bindning: Tuskaft och kypert
Bredd: 100 cm skedbredd.*

*Inslag: kamylllegarn (tex 28 x 2) 1-trådigt
Inslagstäthet : ca 25 -28 inslag/ cm
Längd : 6,0 m, räcker till kjol och livstykke
(obs. efsingar o krympmån medräknade).*

Inslagsgarn 40/2

Trådantal : 1200

Inslagsordning kjol.

Börja med tuskaft i fällen, bårdens inslag vävs i kypert.

Resten av kjolen vävs i tuskaft med blå inslag tills kjolen är ca 10 cm från golvet.

Kjolen vävs i 3 likadana delar.

Linningen vävs ca 6 cm i tuskaft.

*Livstycket vävs i inslag tuskaft
ca 85 cm..*

vävning

x			
	x		
		x	
			x

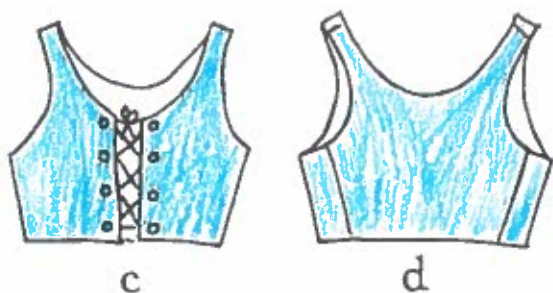
			x				x	
		x			x			
	x							x
x						x		

Solvning

uppknytning

Vävinstruktion: livstycks- och kjol-säckstyget liksom övre delen av kjolen och de blå bottnarna mellan och nedan- om de granna tvärbårderna vävs på blå bomullsränning i lärftsbindning med sked nr 120 och med 1 tråd i skaft och 1 tråd i rör, medan de granna ränderna vävs i spetskypert.

Brändö Livstykke

Livstykke: är helblått av samma tyg som övre delen av kjolen, vid vilken det är fastsytt. Det sys med djup rund urringning framtill och i ryggen och snöres framtill med röda snören, som löper runt 5 par små ankarknappar av mässing fästa vid livets framkanter. Det sys med bröst-söm, utan söm under armen och utan mit-telsöm men med raka sidosömmar i ryg-gen, där det är slätt utan skört eller knap-par.

Kjol: en bårdkjol med helblå övre del, vävd i lärftsbinding, liksom de blå bott-narna mellan och nedan om de tre breda tvärbårderna nedtill i grönt, rött, gult och blått, vilka vävs i spetskypert.

Axelduk: blommig musslinsduk eller sidenduk i med dräkten harmonierande färg.

Förkläde: av vitt linne eller bomulls-tyg, veckas upptill med två veck inåt från var sida, pryds nedtill med en bred fäll och ovan om denna en likadan halsöm som på ärmarna. Det knyts med smala lin-ningsband i rosett i ryggen.

Kjolsäck: av samma blå tyg som livet med smala gula kanter och gula band, med eller utan broderier.

Strumpor: vita.

Skor: låga svarta med spännen och upp-stående plös.

Tröja: av svart tyg, t. ex. kläde. Sydd som beskr. för Sund.

Vävinstruktion: livstycks- och kjol-säckstyget liksom övre delen av kjolen och de blå bottnarna mellan och nedan-om de granna tvärbårderna vävs på blå bomullsränning i lärftsbinding med sked nr 120 och med 1 tråd i skaft och 1 tråd i rör, medan de granna ränderna vävs i spetskypert.

Brändö Väst

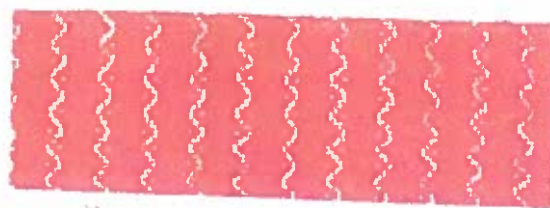
i

j

1A V. 5.1 - 66.

Vävinstruktion: Västtyget vävs på röd bomullsränning i spetskypert med bottnar av rött yllegarn och med ränder av vitt bomullsgarn. Sked nr 100 med 1 tråd i skaft och 1 tråd i rör.

Västtyget vävs på röd bomullsränning i spetskypert med bottnar av rött yllegarn och med ränder av vitt bomullsgarn.

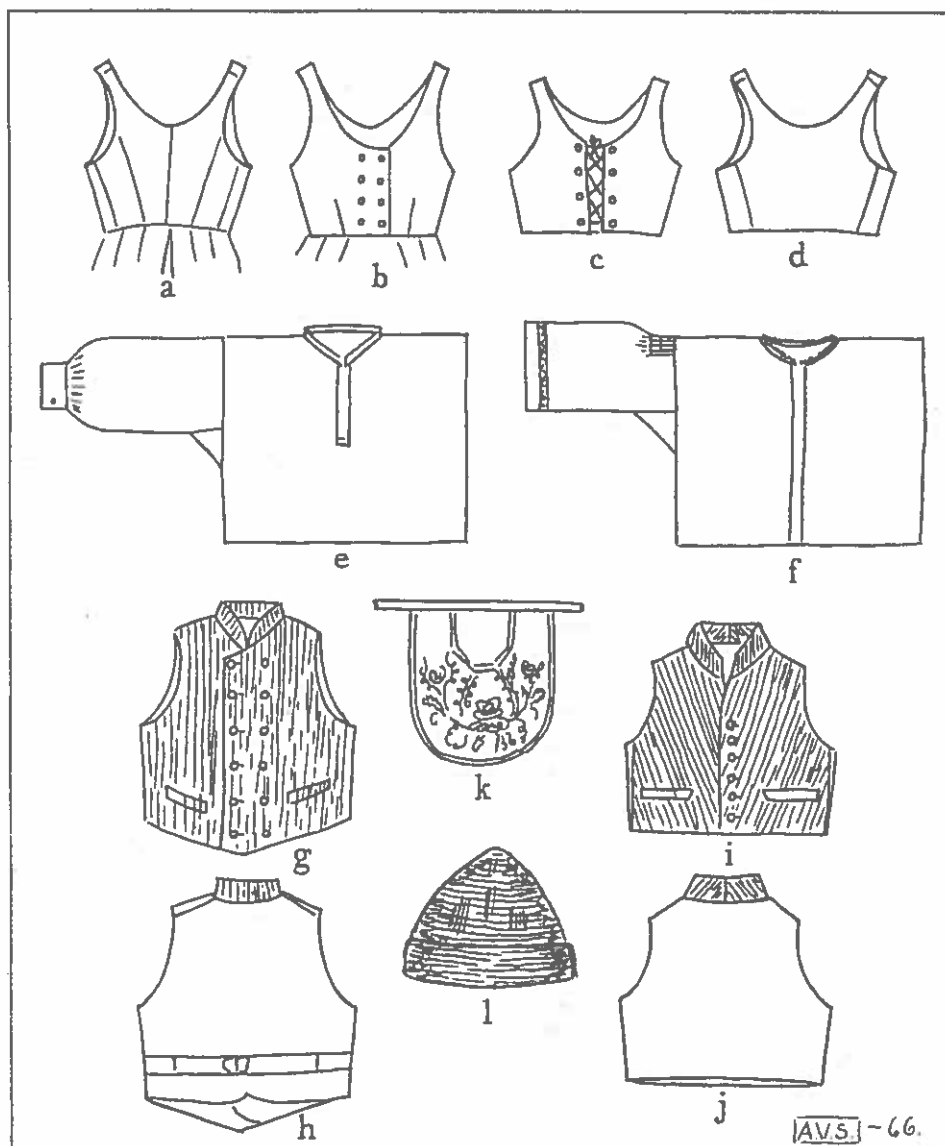
Material till folkdräkten

En folkdräkt i våra dagar är en tidlös festdräkt. Den följer sina egna regler då det gäller material, mönster och sammansättning av olika detaljer. Då man skaffar sig en folkdräkt bör man tänka på följande:

Enligt beskrivningarna för tillverkning av en folkdräkt används i huvudsak naturmaterial:

- bindmössa överklädd med duchesse
- stycke av bomullstyll med broderi
- huckle och lärftshatt av bomull eller linne
- blusar och skjortor i linne- eller bomullslärft
- livstycke och västar i halvylle
- kjolar och tröjor i halvylle
- mansbyxor i vadmal
- förkläden av linne, bomull, ylle eller siden
- axeldukar och halskläden av bomull, ylle eller siden
- strumpor och strumpeband i bomull eller ylle
- skor av läder
- tygerna till folkdräkterna bör vara vävda i rätta mönster och färger
- som fodertyg används bomulls- eller linnetyger
- till underkjolar används linne- bomulls eller halvylletyger.

KUMLINGE OCH BRÄNDÖ KVINNO- OCH MANSDRÄKTER

a, b Livstykke, Kumlinge	g, h Väst Kumlinge
c, d Livstykke, Brändö	i, j Väst, Brändö
e Blus, Kumlinge	k Kjolsäck
f Blus, Brändö	l Söm-mössa, Brändö

"Tröja", rock för Kumlinge o. Brändö samma som Kökar.

Brändö blus

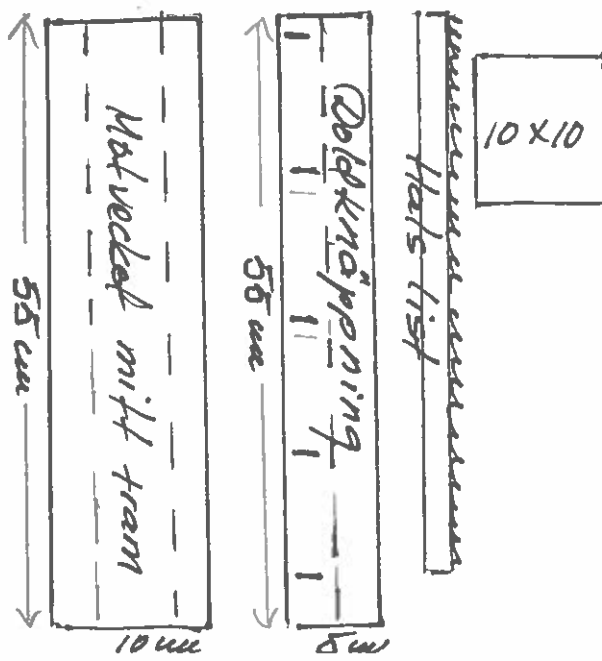
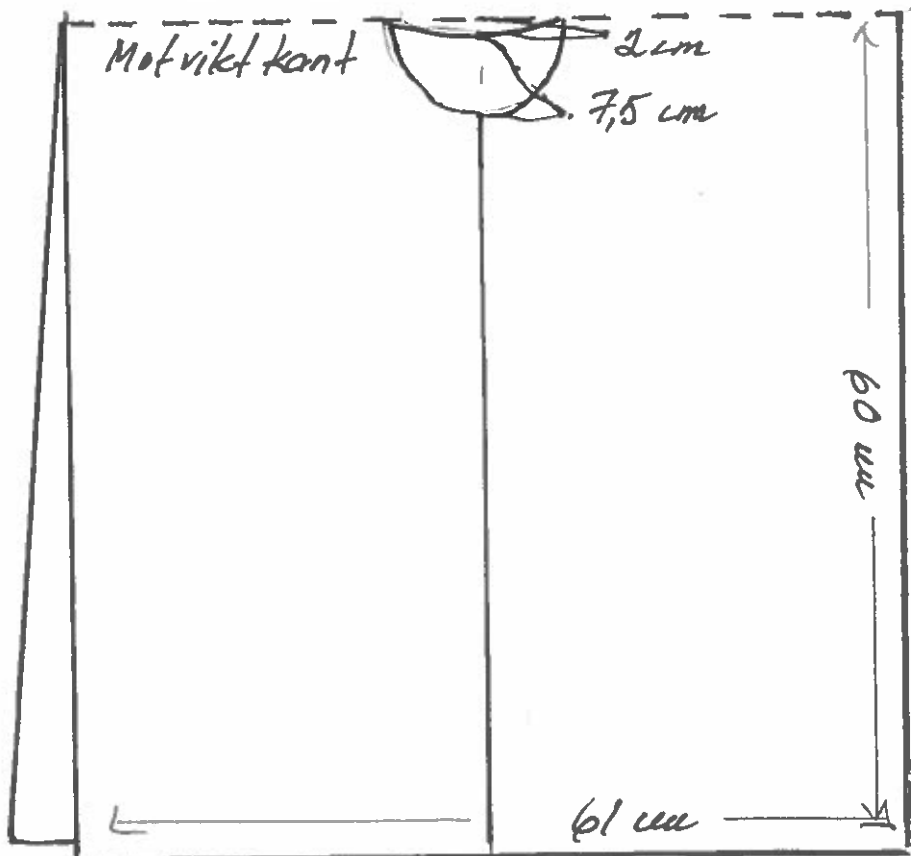
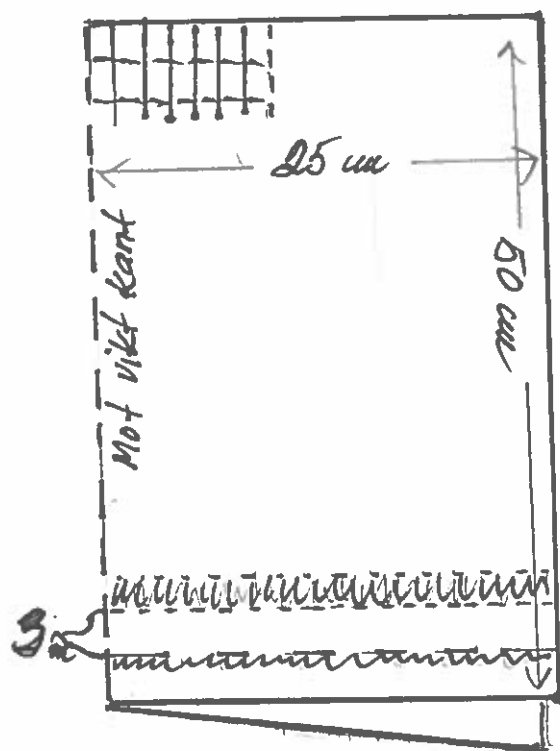
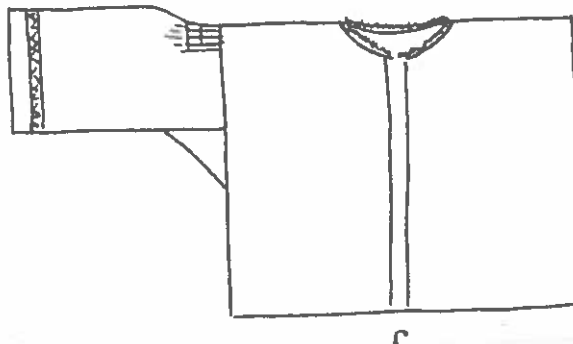
Mönsterstorlek på tillskärningsplan. Storlek 42 $\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{122}{2} = 61$

Egen storlek

$\frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$

Sömnad

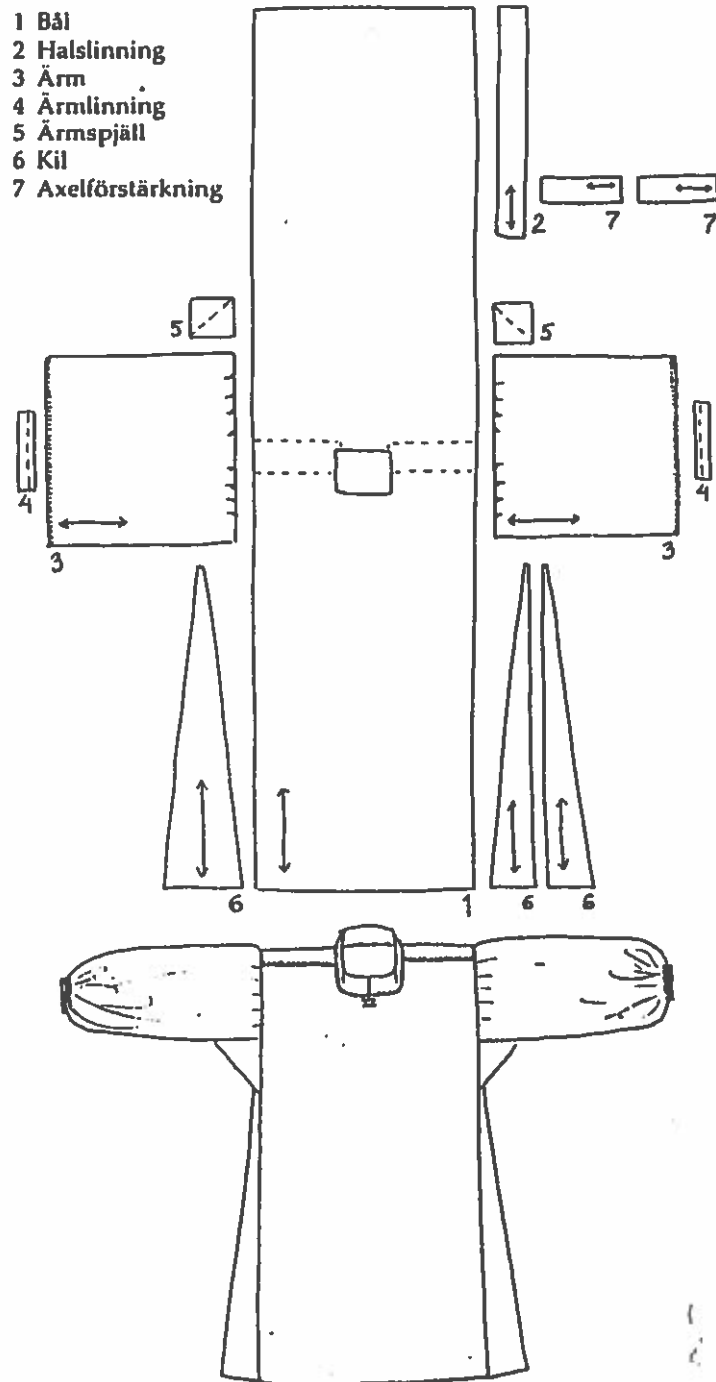
Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm.
Alla delar klipps trådraka.

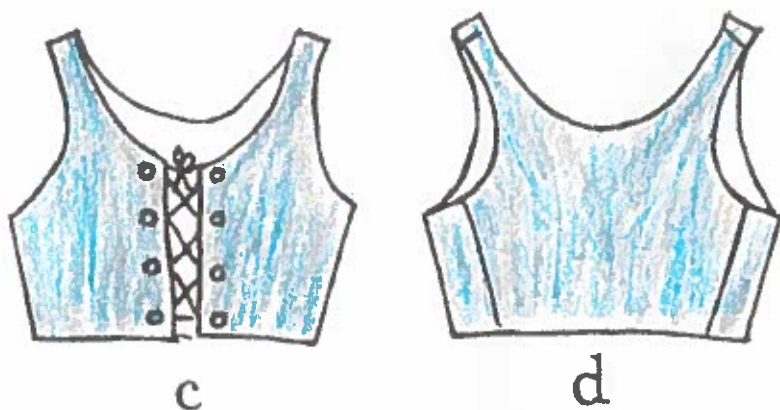
Blus: av vitt linne eller bomullstyg, sydd utan krage, men pryds vid halslinningen med en smal uddspets. Blusen har ett motveck framtill, knäpps med dolda trådknappar under motvecket. Den är framtill öppen ända ned. Ärmarna sys med ärmspjäll och är antingen helt släta vid ärmsömmen eller prydda med 2 grupper om 6 st. 1/2 cm breda, åt var sida vända veck med 1 1/2 cm bred slät yta i mitten och ett 12 mm brett utåtvänt motveck 8 mm ytterom vardera av de yttersta av förenämnda veck. Alla dessa veck är nedstickade på två ställen på 3 1/2 och 5 1/2 cm avstånd från ärmsömmen. Ärmarna, som är jämbreda och slutar vid halva underarmen, har inga linningar, men ytterst en 3-3 1/2 cm bred fäll och ovanom den en c. 1 cm bred hälsöm.

SKJORTOR, III

'Helsörk' med kilar infällda i sidsömmarna.

Brändö Livstykke

Livstykke: är helblått av samma tyg som övre delen av kjolen, vid vilken det är fastsytt. Det sys med djup rund ur-ringning framtill och i ryggen och snöres framtill med röda snören, som löper runt 5 par små ankarknappar av mässing fästa vid livets framkanter. Det sys med bröst-söm, utan söm under armen och utan mit-telsöm men med raka sidesömmar i ryg-gen, där det är slätt utan skört eller knap-par.

Kjol: en bårdkjol med helblå övre del, vävd i lärftsbindning, liksom de blå bott-narna mellan och nedanom de tre breda tvärbårderna nedtill i grönt, rött, gult och blått, vilka vävs i spetskypert.

Axelduk: blommig musslinsduk eller sidenduk i med dräkten harmonierande färg.

Förkläde: av vitt linne eller bomulls-tyg, veckas upptill med två veck inåt från var sida, pryds nedtill med en bred fäll och ovanom denna en likadan hålsöm som på ärmarna. Det knyts med smala lin-ningsband i rosett i ryggen.

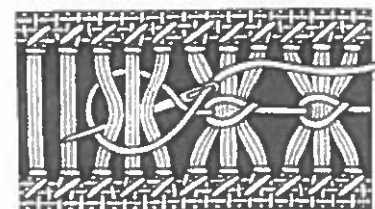
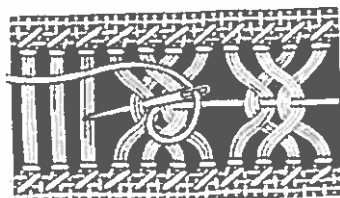
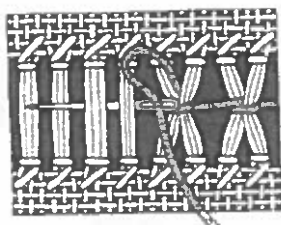
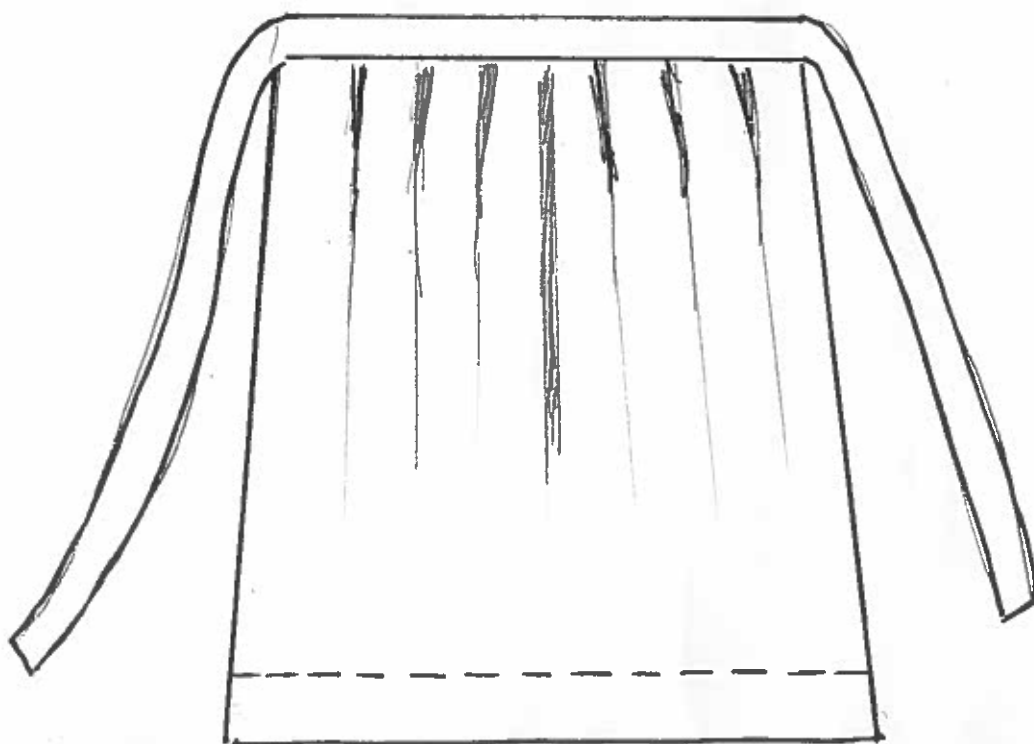
Kjolsäck: av samma blå tyg som livet med smala gula kanter och gula band, med eller utan broderier.

Strumpor: vita.

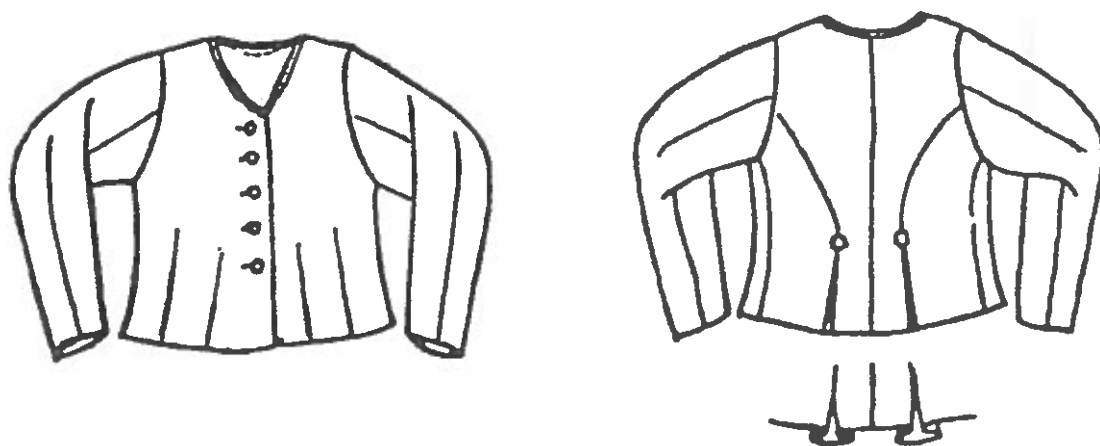
Skor: låga svarta med spännen och upp-stående plös.

Förkläde: av vitt linne eller bomullstyg, veckas upptill med två veck inåt från var sida, pryds nedtill med en bred fäll och ovanom denna en likadan hålsöm som på ärmarna. Det knyts med smala linningsband i rosett i ryggen.

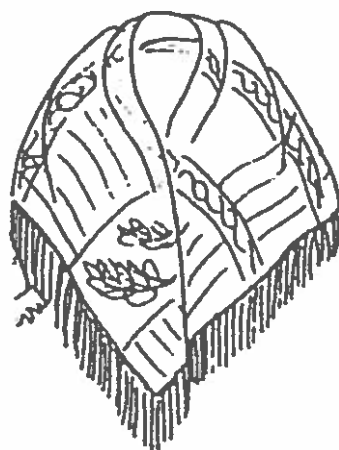
Förklädes bredd i midjan $\frac{1}{3}$ av midjemåttet ca 30 cm

Brändö Tröja

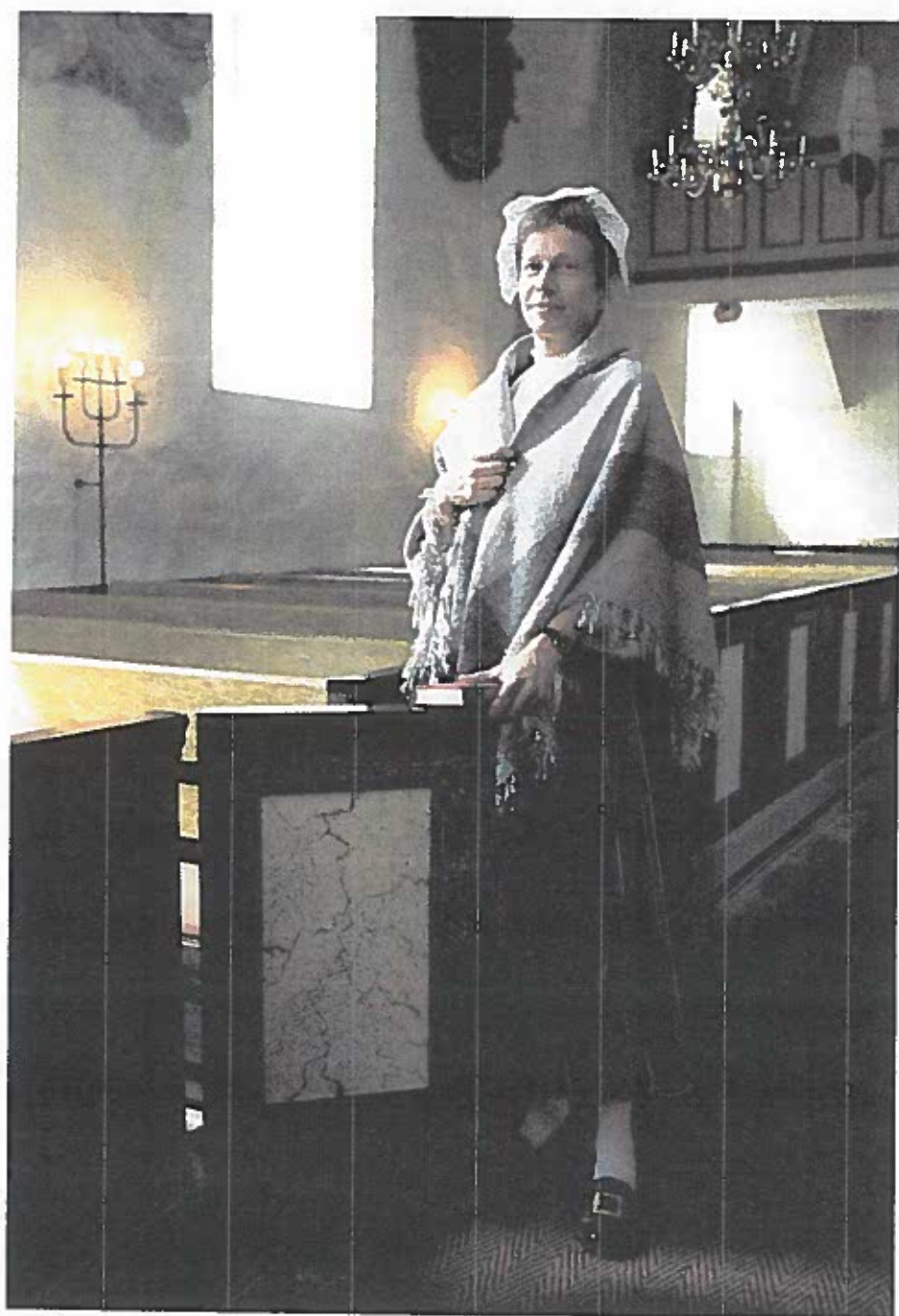

Tröja: av svart tyg, t. ex. kläde. Sydd
som beskr. för Sund.

Den åländska STORSCHALEN

År 1995 godkändes en gemensam folkdräktschal för Ålands kvinnodräkter. Originalet kommer från Norrgårds, Tärnebolstad, Finström. Här visas den nypädda schalen av Inger Mörn, iklädd den gamla saltviksdräkten från 1876, den mest autentiska av landskapets folkdräkter. Schalen finns bland bokens beskrivningar under namnet Amalia Charlotta, sid. 25.

ÅLANDS MARTHADISTRIKTS
HEMSLÖJDSSEKTION

Amalia Charlotta

Originalet tillhör Rainer Kronstam, Norrgårds i Tärnebolstad. Den schal som är godkänd att bäras till de åländska folkdräkterna är en kopia av denna schal men med natursvart ullgarn i stället för det blåliga garnet i originalet. Schalen är vävd i ett stycke och av tvåtrådigt handspunnet ullgarn. Färgerna i den gamla schalen är ljusgrått, vitt och mörkt blåliga. Den 7 cm breda fransen runt om är gjord av varp- och inslagstrådar. Franstrådarna är inte tvinnade och har inte heller någon knut.

Vävbeskrivning

Beskrivningen nedan gäller inte originalet utan schalen i den form som den godkänns som "storschal" att bäras till de åländska folkdräkterna.

Storlek: 154 x 154 cm + 7 cm frans.

Schalen vävs i två våder.

Teknik: Tuskaft med färgeffekt (se Klara)

Sked: 70/1

Täthet: 7 trådar per cm i varpen och samma i inslaget.

Antal trådar: 552 + 8 trådar för vävning av fransen.

Vävbredd: 85 cm = 78 cm + 7 cm frans.

Material: Varp och inslag av entrådigt ullgarn Nm 6 eller tvåtrådigt ullgarn Nm 12/2 eller Nm 18/2. Färgerna naturvitt, grått och natursvart.

Mönstret består av stora och små rutor, som uppkommer som färgeffekter. Stora rutan är 10,5 x 10,5 cm och lilla rutan är 2,5 x 2,5 cm. Den stora rutan består av 80 trådar, den lilla av 16 trådar. Mönstret åstadkoms genom färgbyten. Rutorna har turvis en mörk och en ljus tråd i både varp och inslag. Byte av ruta får man genom att väva två grå trådar efter varandra.

Schalen revas med en tråd i vardera färgen. Vid solvning är trådarna växelvis grå och vita. Vid övergången mellan rutorna byts ordningsföljden mellan färgerna så, att 2 mörkgrå trådar solvas efter varandra.

Inslaget är också växelvis grått och vitt. Då 2 grå trådar slås in efter varandra byter man ruta.

Reva ytterligare en varpfläta med 8 trådar och i samma längd för vävning av fransen.

Revnota:

grått	1		2		1	1		2		1	1		2		1	1		2		1		282
vitt		1		1							1			1			1		1			222
svart						1		1														48
	x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 40		x 8		x 22*							552
	vänst. kant				rand				x 3				hälften av botten									

* halva rutan + 4 extra trådar för stadkanten. Dessa tråds tätare i skeden. Stadkanten gör det lättare att få en snygg och osynlig söm när våderna sys ihop.

Vävuppsättning:

Solva färgerna i den ordning som anges i revnotan. Den extra varpflätan för vävning av fransen solvas i tuskraft och träs i sked ca 8 cm ytterom de övriga varptrådarna.

Inslagsordning:

Kant:	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Bård:	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
Mittpartiet:	*		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	*		
	* — * 7 gånger		
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Bård:	2 inslag grått		
	1 inslag svart, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag svart	8 ggr	(tot. 16 inslag)
Kant:	2 inslag grått		
	1 inslag vitt, 1 inslag grått	40 ggr	(tot. 80 inslag)
	1 inslag grått, 1 inslag vitt	8 ggr	(tot. 16 inslag)

Väv två likadana våder så att rutorna i den senare våden upprepas i *omvänd ordning*. Då kommer mönstret att stämma. Lämna minst 20 cm av varpen ovävd mellan våderna för att bilda fransar.

Montering och fransar:

Sy ihop våderna. Fransarna bildas av inslag och varp och knyts inte.

Materialen i schalarna

Det vanligaste materialet i de äldre schalarna är ull. Bomulls- och lingarn förekommer också som varp med ullgarn som inslag. Vanligen använde man ullens naturliga färger, grått, svart och naturvitt. Ibland kompletterades väven med någon annan kulör, ofta olika toner av lila.

Fransarna

De äldsta beskrivna schalarna har oftast isydd frans. Garnet till fransarna är spunnet på olika sätt.

Schalen *Anna Kristina* har krullig frans. Det krulliga har åstadkommits genom att man spunnit två trådar åt olika håll och sedan tvinnat ihop dem. Vanligt spunnet entrådigt och tvåtrådigt ullgarn användes också för isydd frans. Fransen till schalen *Klara* och en del av de övriga schalarnas fransar utgörs av förlängt inslag i väven. Stödtrådar för fransen revas i samband med schalens ränning och bommas på samtidigt med den övriga ränningen. Stödtrådarna träds i skeden på ca 12 - 15 cm avstånd från den övriga varpen. Vid vävningen går man runt stödtrådarna med

Beskrivning av vanliga fransknytningar på schalar:

Fig. 1

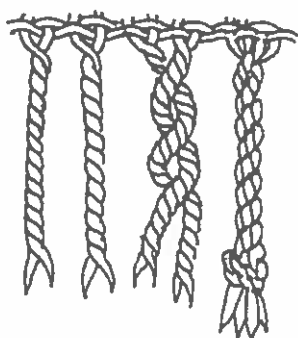

Fig. 2

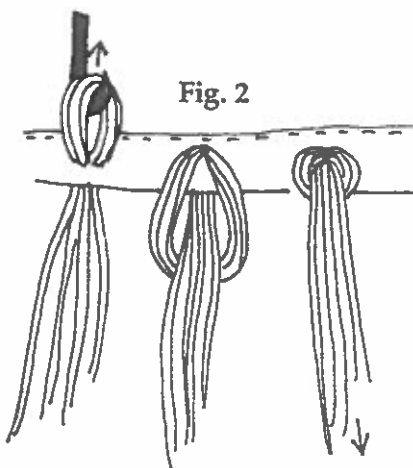

Fig. 3

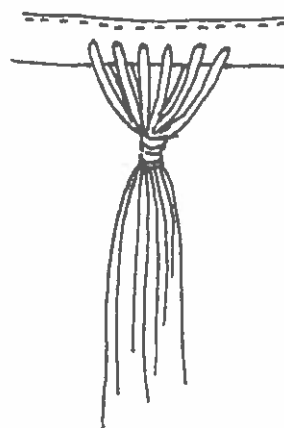

Fig. 5

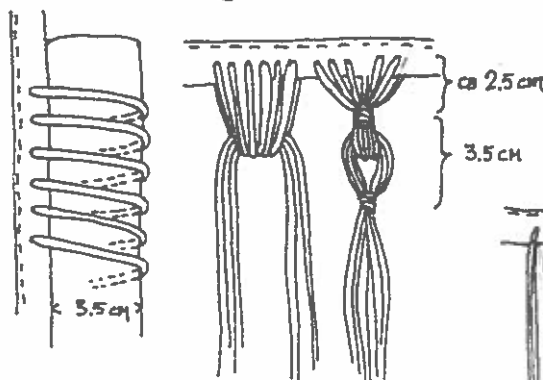

Fig. 4

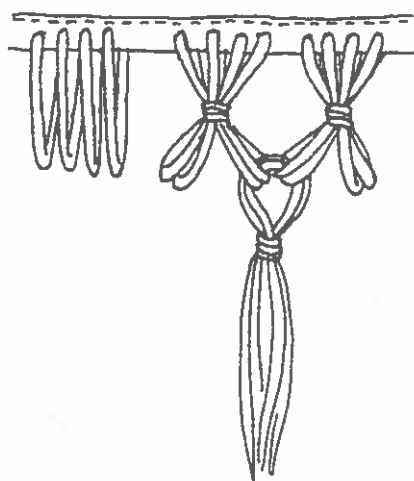
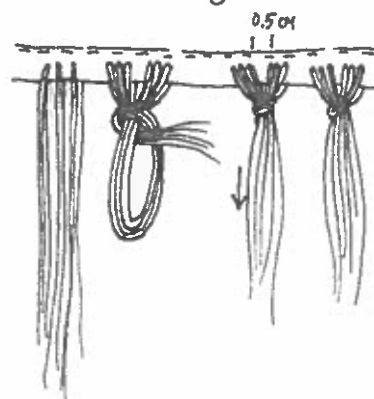

Fig. 6

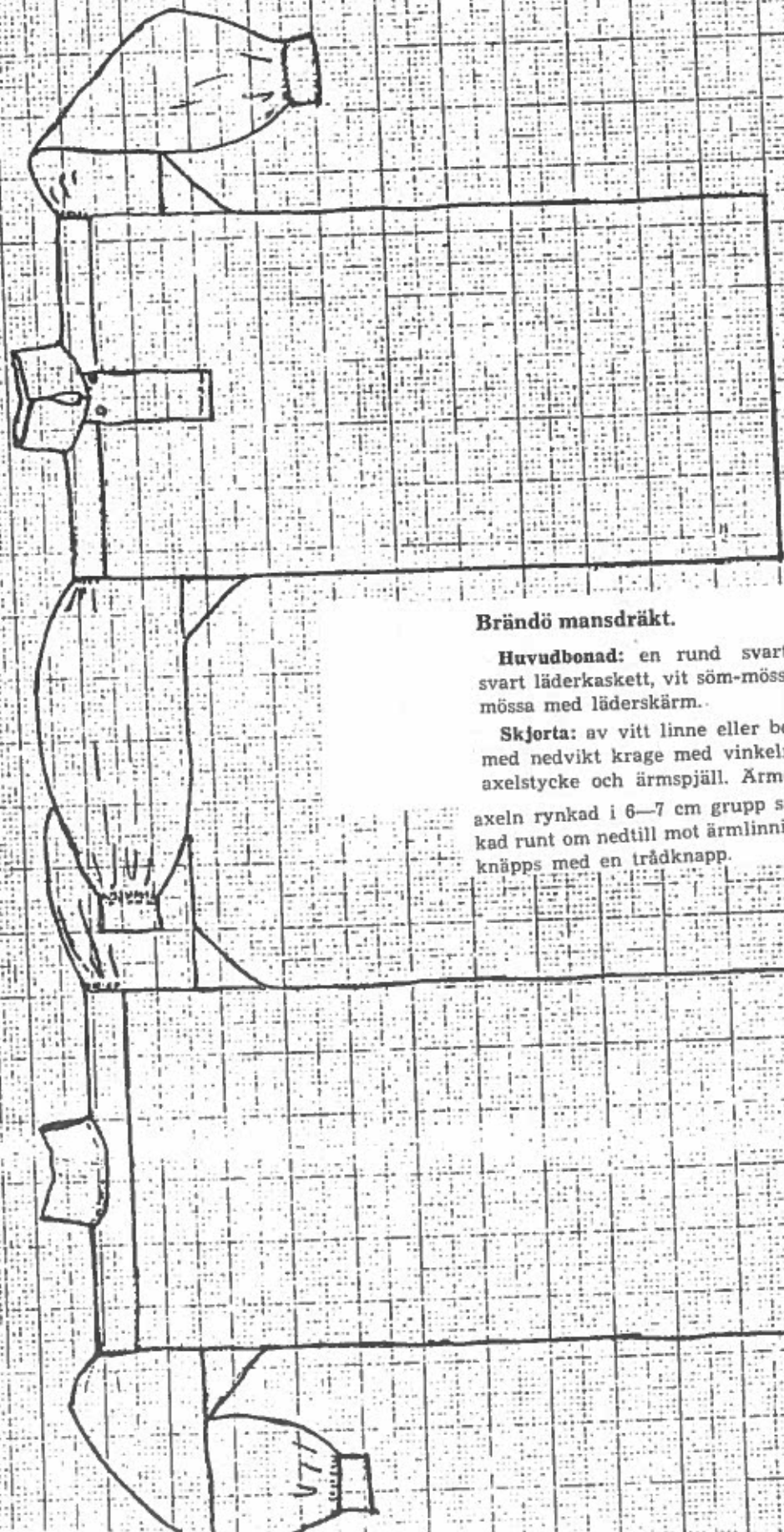

Detta skjortmönster används till
alla mansdräkter på Åland.

NOV. 1911

Brändö mansdräkt

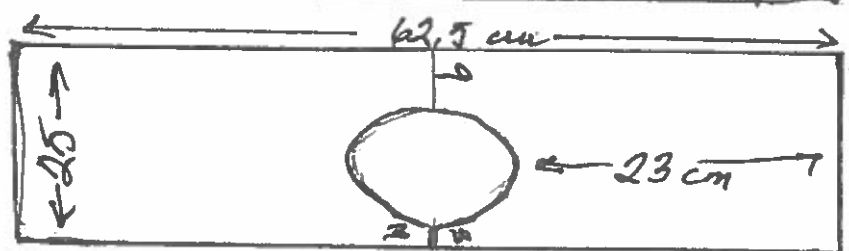
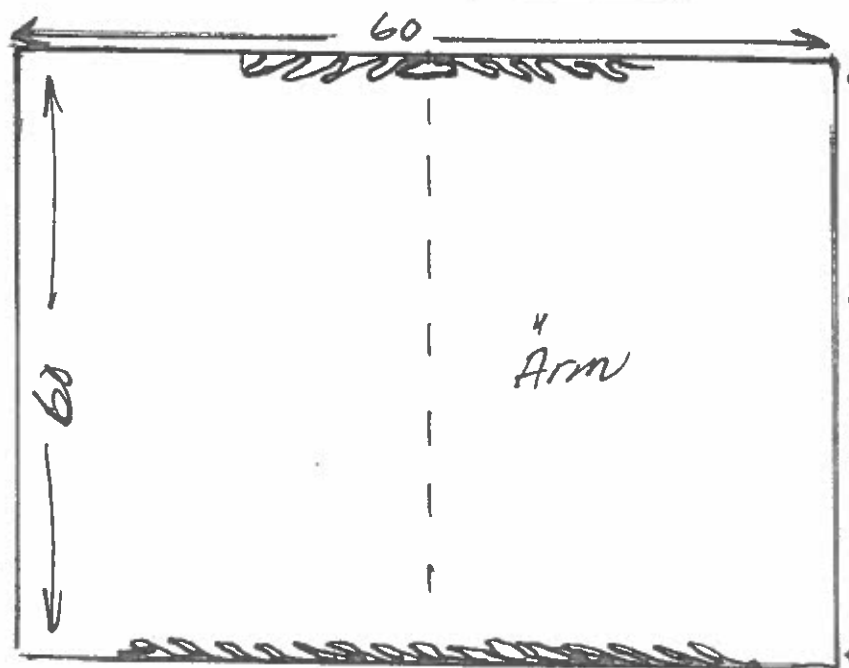
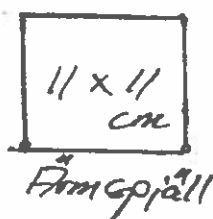
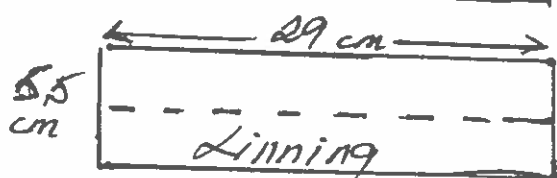
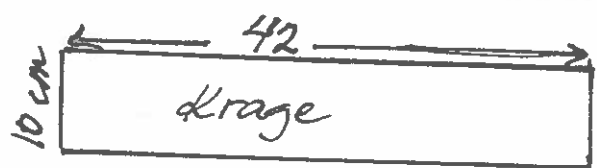
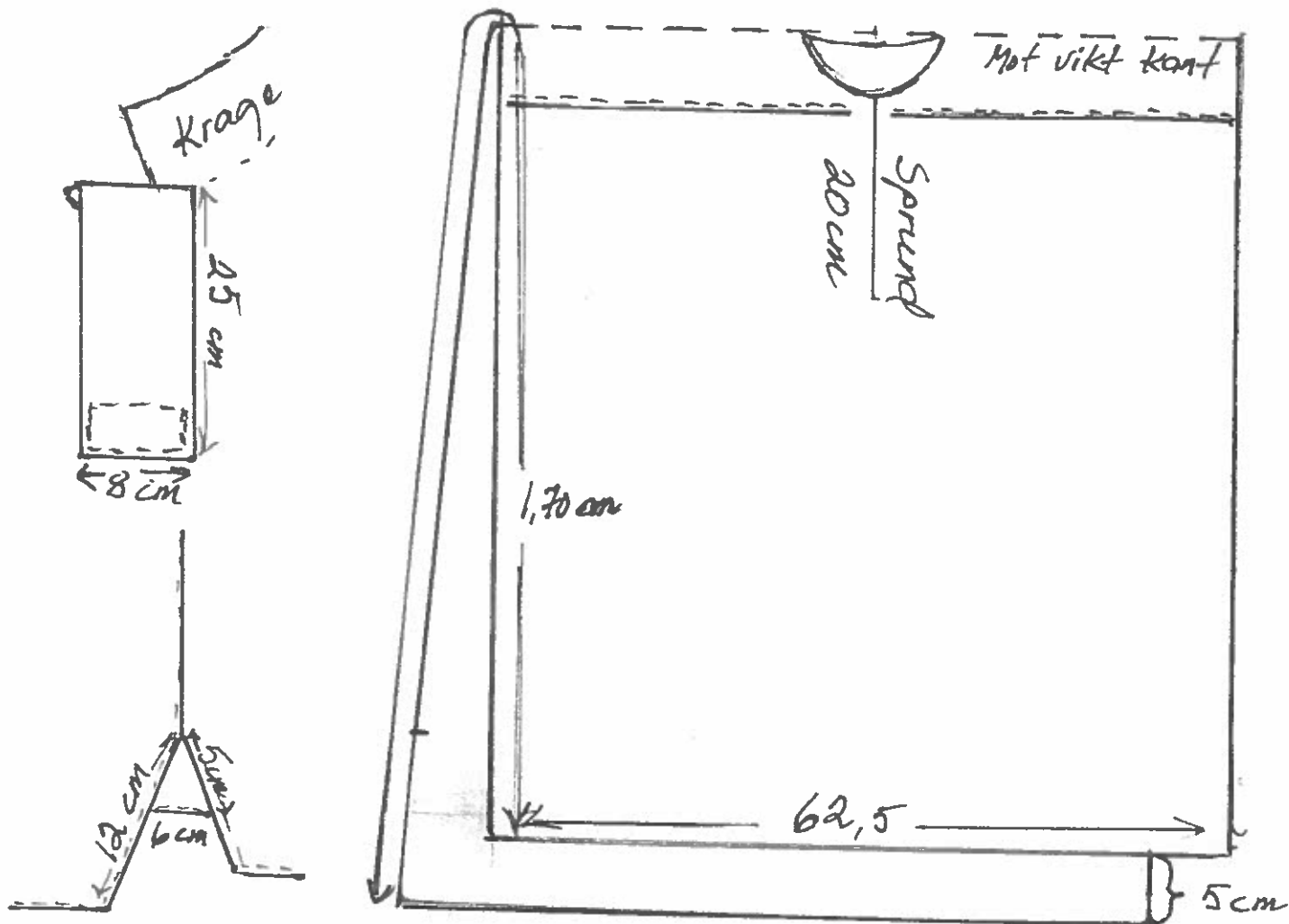
Brändö 1884

Brändö mansdräkt.

Huvudbonad: en rund svart filthatt, svart läderkaskett, vit söm-mössa, skärm-mössa med läderskärm.

Skjorta: av vitt linne eller bomullstyg, med nedvikt krage med vinkelräta hörn, axelstycke och ärmspjäll. Ärmen är vid axeln rynkad i 6—7 cm grupp samt rynkad runt om nedtill mot ärmlinningen och knäpps med en trådknapp.

OK påsydd

MANSSKJORTA

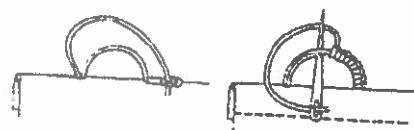
Ålunds Museum

MANS SKJORTA

Mönsterstorlek på tillskärningsplan

$$\text{Storlek 52 } \frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2} = \frac{125}{2} = 62,5 \text{ cm}$$

$$\text{Egen storlek. } \frac{\text{Bröstvidd} + 20}{2}$$

Sömnad

Alla sömmar sys med 1/2 cm bred fällsöm. Alla delar klipps trådraka.

Ärmar: Veckgrupp med ett 3 cm brett utåtvänt motveck i mitten och 4 st. 1,5 cm breda veck åt var sida.

-5 cm bred linning, smålagda veck mot linningen, åt ett håll.

-"Sprundklaffen" 26 cm lång och 6 cm bred.

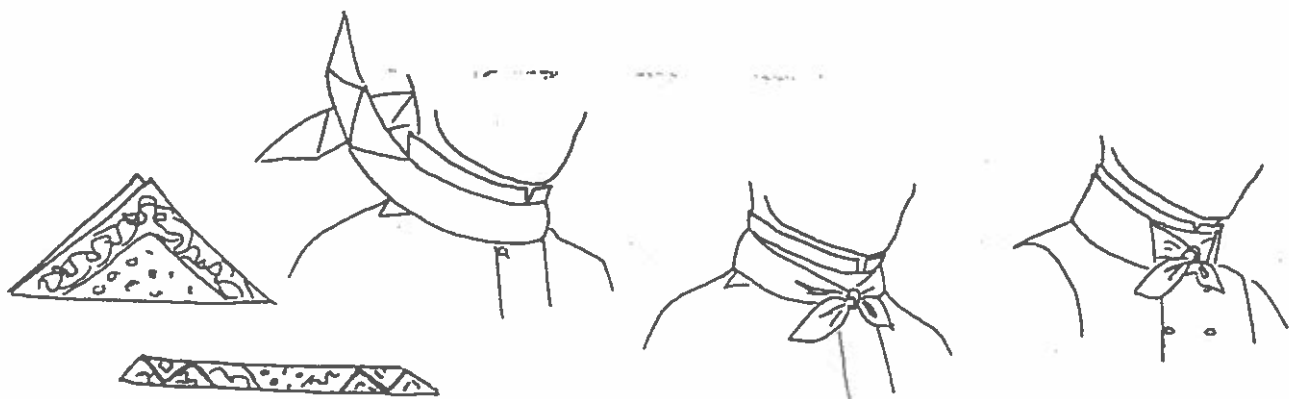
-Krage med rundade hörn.

I mansdräkten började halskläden användas omkring sekelskiftet 1800. De finaste halsklädena var av silke och i enklare sammanhang användes halskläden av kattun. Halsklädet är kvadratisk eller trekantigt. Det viks så att det blir avlångt och knyts utanpå kragen. Kragen kan bäras uppstående eller vikas ner över halsklädet. Kläden kallades ibland för näsduk, trots att de aldrig användes att snyta sig i.

Halskläden av siden har ofta repad frans och behöver inte fällas. Halskläden av kattun var förr av ett tyg med avpassat tryck. Eftersom det numera är svårt att finna ett sådant tyg, kan det ersättas med ett tyg i metervara, som har samma färg och samma typ av tryck som originalet. Klädet fällas med en smal dubbel fäll 0,4 cm bred. Sy med fällstyg och använd gråbrun lintråd.

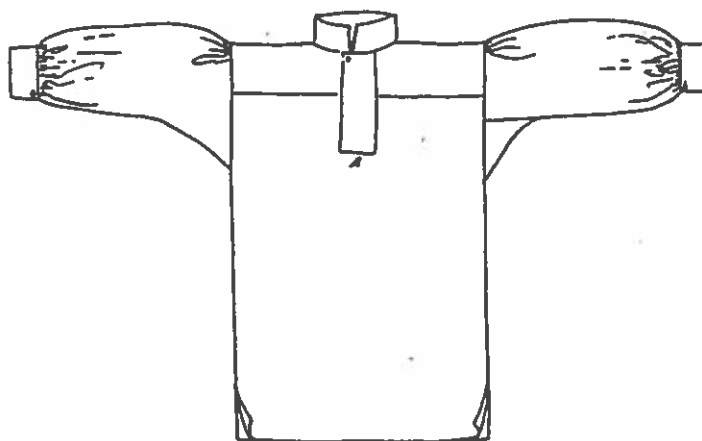
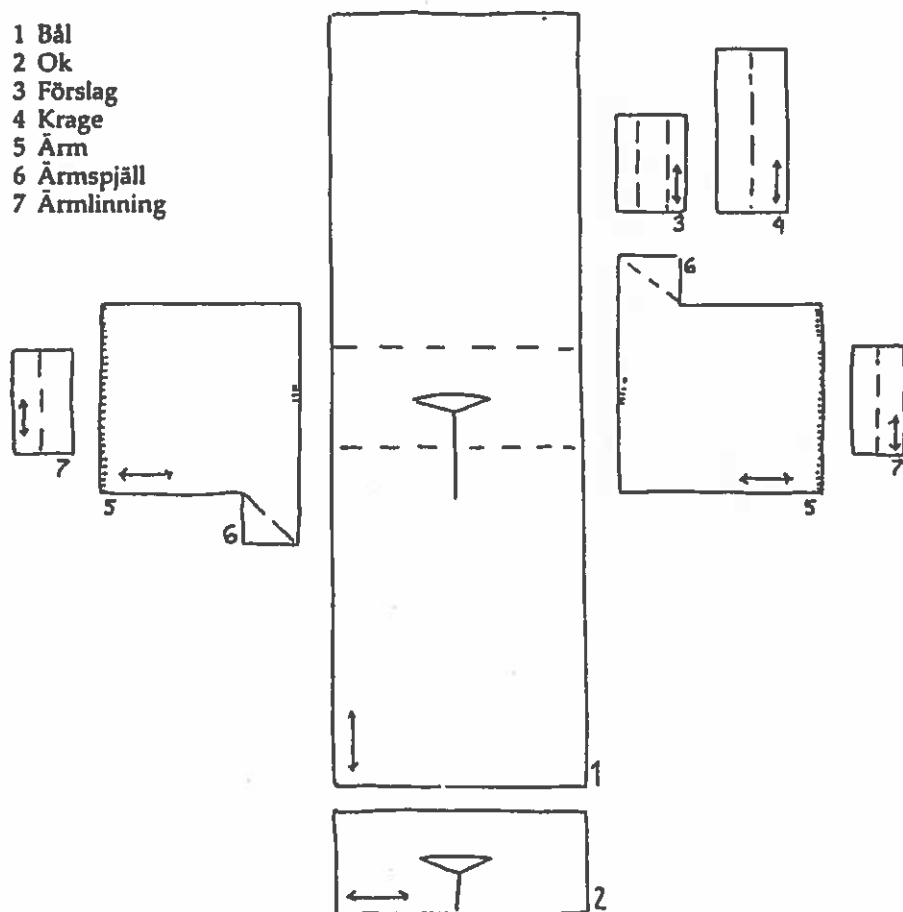
På senare tid har det spridits ett

bruk, att låta ett kattunskläde, kalla snusnäsduk, hänga ut ur byxluckar. Att göra så hade ansetts högst opassande förr och bör inte förekomma nu heller. Den som ville torka svetten ur pannan använde skjortärman och snöt sig gjorde man i fingrarna!

SKJORTOR II

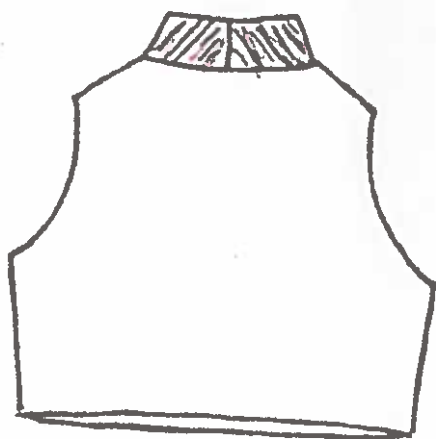
- 1 Bål
- 2 Ok
- 3 Förslag
- 4 Krage
- 5 Ärm
- 6 Ärmspjäll
- 7 Ärmlinning

Brändö Väst

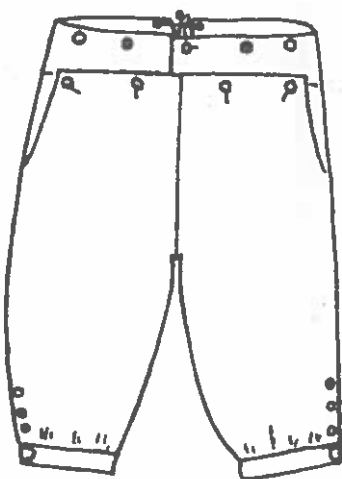
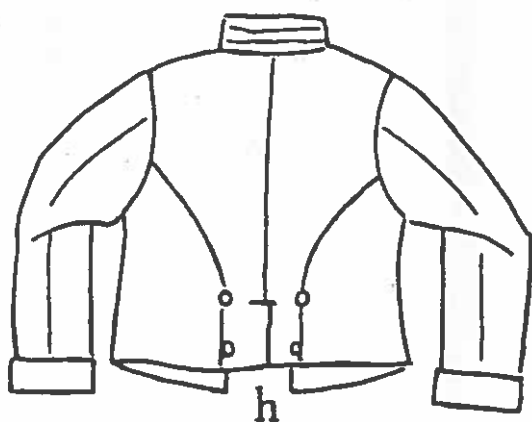
i

i

Väst: av ett halvylletyg med röda bottnar och smala vita ränder, sydd med ränderna löpande i spetsig vinkel mot varandra (c. 15 graders lutning från mittelinjen) och med en 4 ½—5 cm hög uppstående krage med trubbvinkliga hörn framtill och med 6 små mässingsknappar i en rad. Översta knappen drygt 11 cm nedanom västens övre hörn, som är något sneddade. Knapphålen träsade med linnegarn. Västen har två fickor med rakt ställda fick-klaffar (klaffarna sys randrätt). Ryggstycke av oblekt linne utan snören eller tampar.

Brändö Rock och byxa

Halsduk: en brokig sidenduk knuten i enkelt omtag och ändarna nedstuckna under västen.

Rock: (tröja) av svart eller mörkblå vadmal, sydd med 5—6 cm hög uppstående krage, stora uppslag med en knapp igenom uppslaget och 4 par mäs-singsknappar (eller överklädda) i två lodräta rader. Den är så kort att den når till midjan. Ärmarna har breda uppslag med 2 knappar på dessa. Rocken har svängda sidosömmar i ryggen och skört med 4 eller 2 knappar.

Väst: av ett halvylletyg med röda bott-nar och smala vita ränder, sydd med rän-derne löpande i spetsig vinkel mot var-andra (c. 15 graders lutning från mittel-linjen) och med en 4 ½—5 cm hög upp-stående krage med trubbvinkliga hörn framtill och med 6 små mäs-singsknappar i en rad. Översta knappen drygt 11 cm nedan om västens övre hörn, som är nå-got sneddade. Knapphålen tränade med linnegarn. Västen har två fickor med rakt ställda fick-klaffar (klaffarna sys rand-rätt). Ryggstycke av oblekt linne utan snören eller tampar.

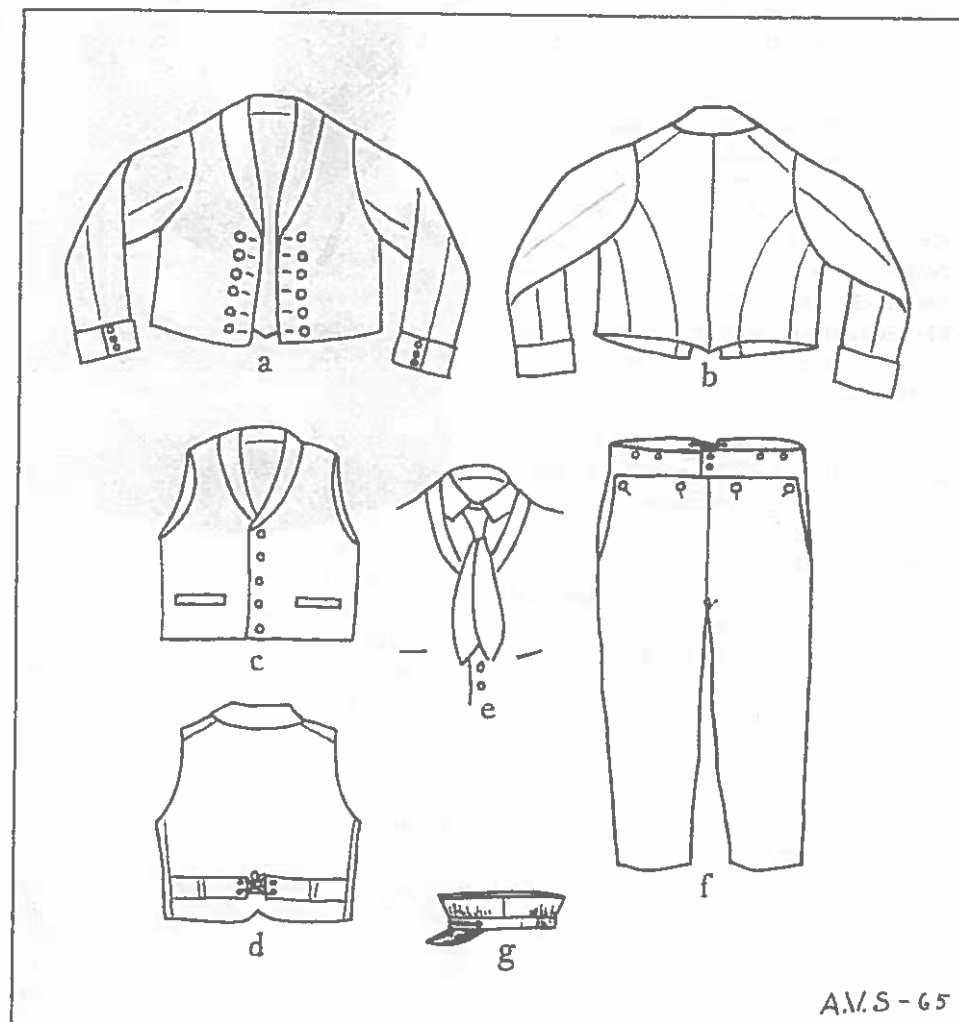
Knäbyxor: av samma tyg som rocken, med bred lucka intill sidorna, knäppt med 4 stora mäs-singsknappar; sneda ficköppningar under luckan. På utsidan av knäna ett sprund med 3 små mäs-singsknappar som kan knäppas och knä-linning med mäs-sings- eller silverspänne, modell Finström. Byxorna kan sys utan knälinning, mera åtsittande, med sprund på utsidan av knäna och 3 små mäs-singsknappar som knäpps, modell Jomala.

Strumpor: blå, grå eller svarta.

Strumpeband: mönstervävda ylleband.

Skor: låga svarta med spännen och över vristen uppstående plös.

SJÖMANSDRÄKTEN

a, b Rock
c, d Väst
e Halsduk i "sjömansknut"

f långbyxor
g Skärmmössa

I FÖGLÖ, SOTTUNGA, LEMLAND, KUMLINGE, KÖKAR och BRANDÖ
kan denna dräkt användas.

Mässingknappar till kvinno – o. mansdräkterna samt mässingspännen till mansdräktens byxor tillverkas efter beställning av nedanstående adress / telefon .

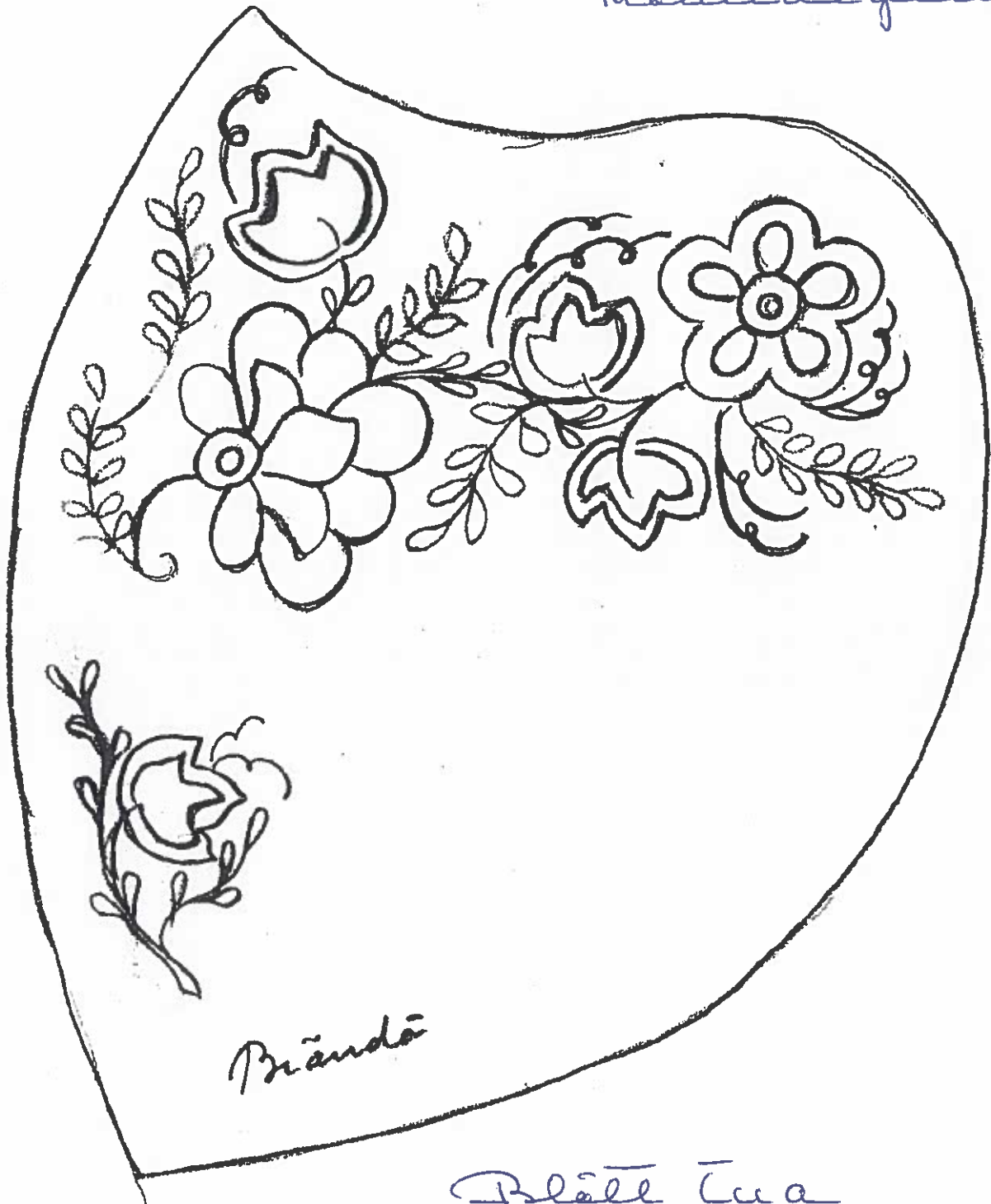
PER-ÅKE JOHANSSON
Silversmeden i Sjökvarteret

Glädjen att tillverka ett gott Ting.
Ett Ting som håller vad det lovar
- idag och i morgon.

Tel: +358 (0) 18 15626
Gsm: +358 (0) 457 315626
Försäljning: SALT, Sjökvarteret
Mariehamn, Åland

Sigs med kedjesän - en träd

Houlinegan

Grön 3051

- " - 3053

Gul 783

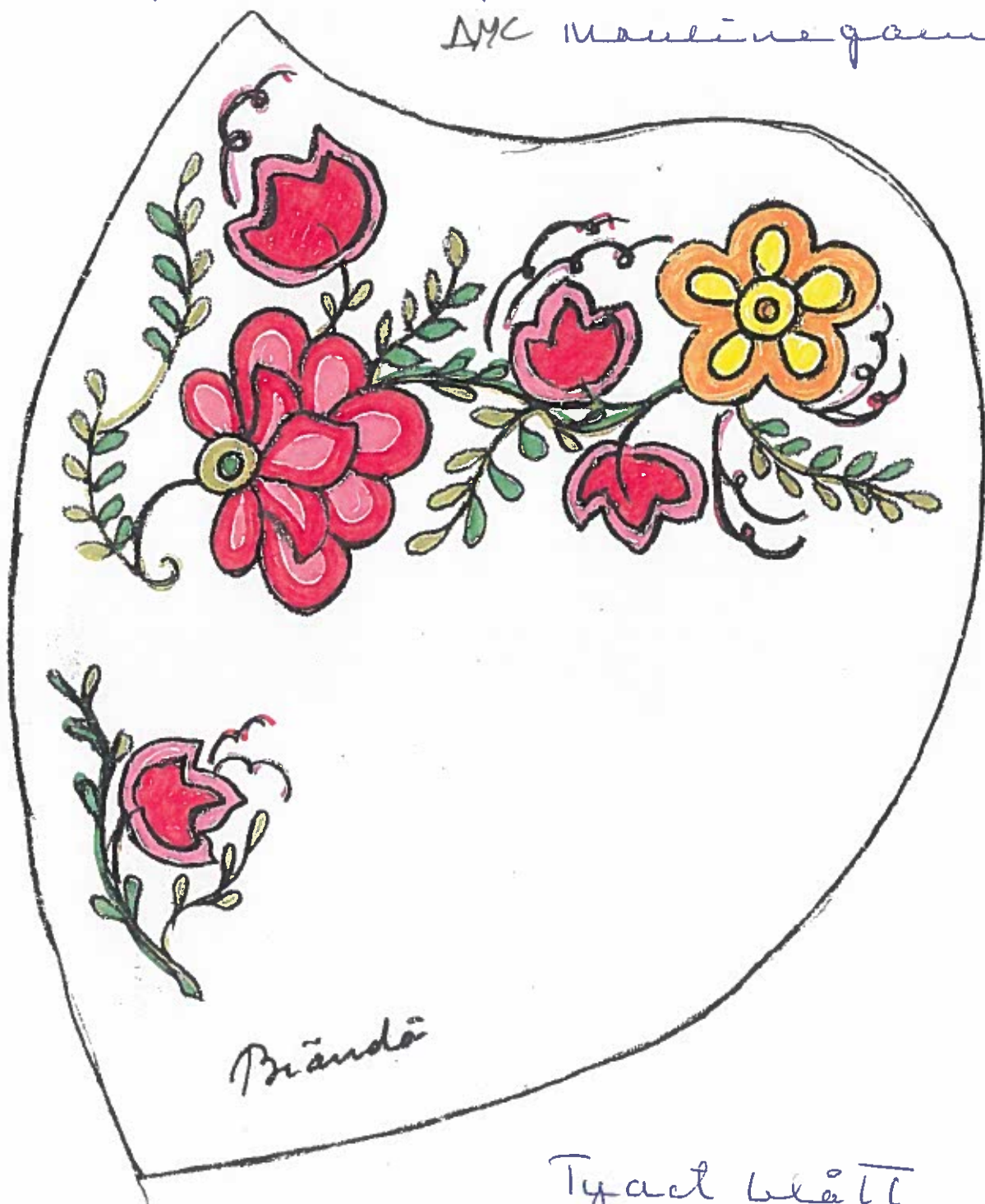
" 738

Röd 347

- " - 3328.

Syn med Redje sän - en Träd

NYC Moulinsgarn

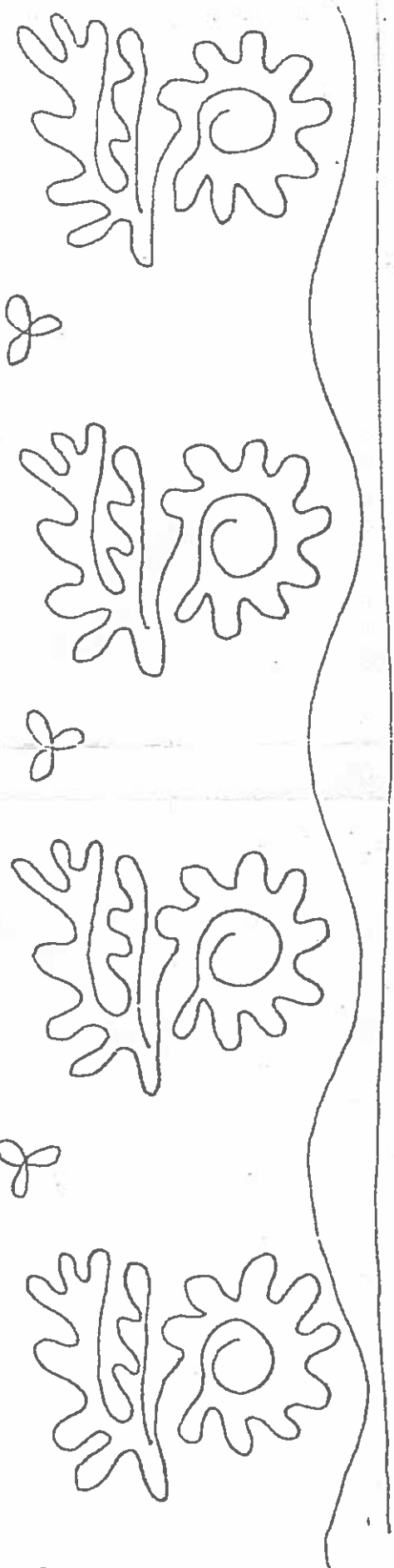
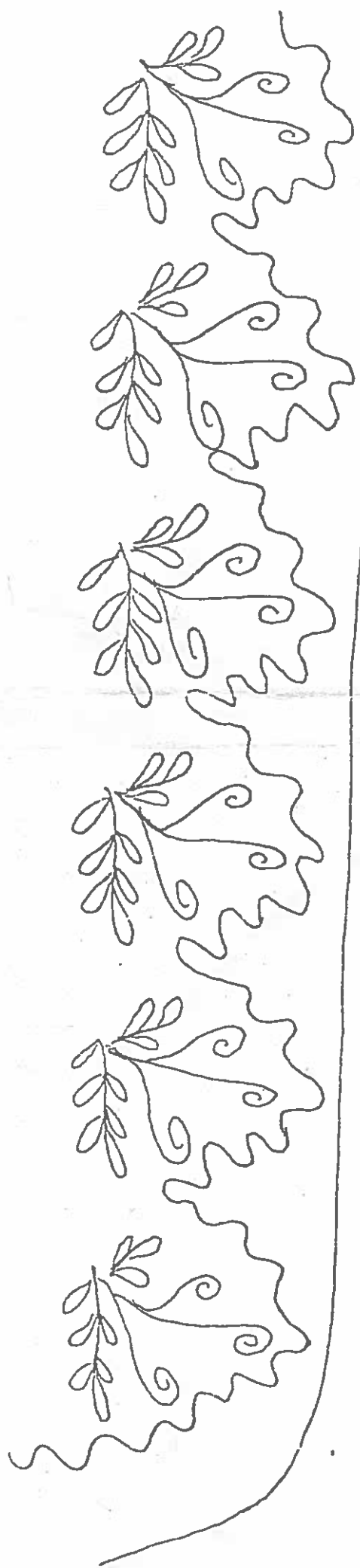
Brändö

Tyack blätt

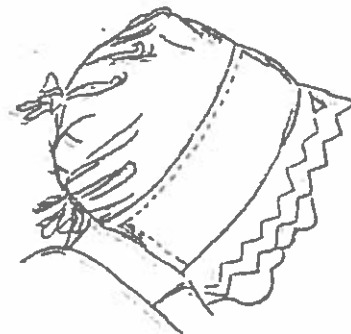
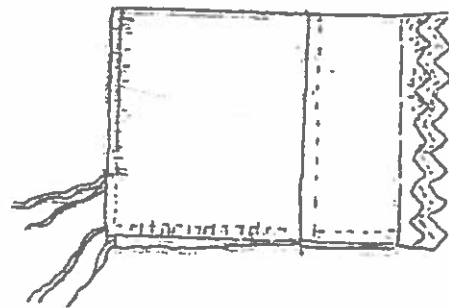
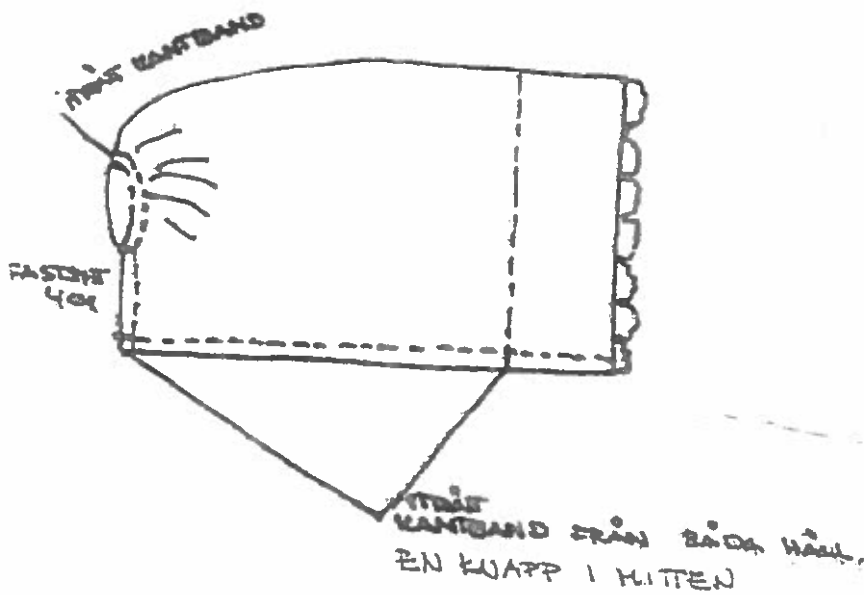
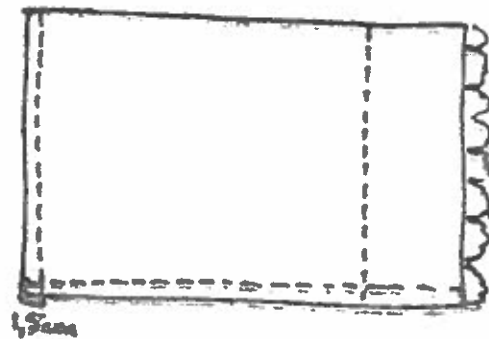
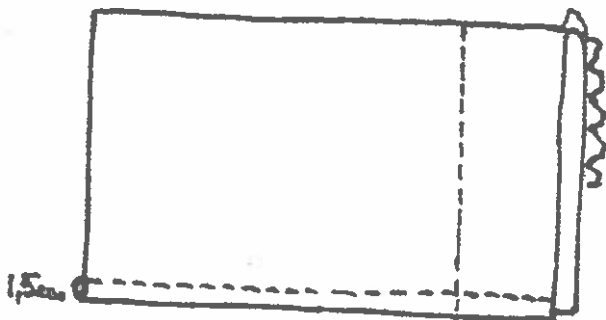
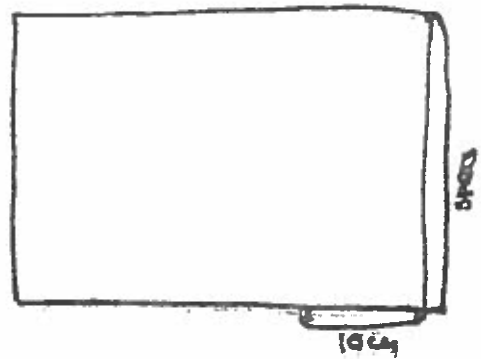
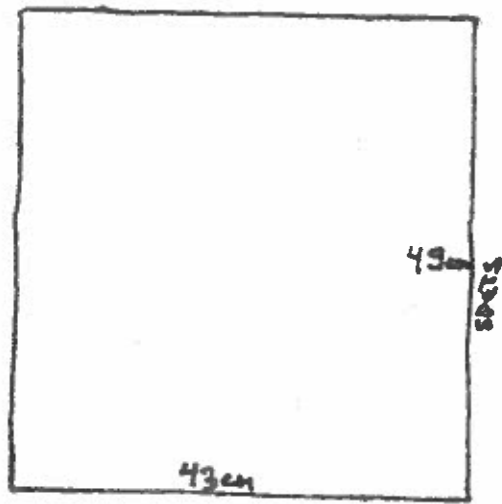
Grön 3051
- " - 3053

Gul 783
- " - 738

Röd 347
- " - 3328

LÄRFTSHATT

FÄLLNA MEDÄRNADE

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 1 (4) Skala 1:1
-----------------	---	-------------------------

SÖMNADSBESKRIVNING

MATERIAL 30 × 6cm blekt linne?, tuskaft, täthet ca 25-25 tr/cm
70 × 14cm finmaskig bomullstyll.
Lintråd 60/2 till sömnad.
Bomullsgarn 20/2 till tyllträdning.

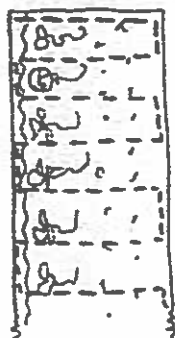
BEREDNING Allt material skall krympas före sömnaden.
Tyllen bör trädas före krympning, då det är lättare att träda i styvare material. Beräkna krympmån.

STORLEKSANPASSNING Detta stycke är stort och passar till en liten mössa. Storleken anpassas vid sömnaden.

TILLKLIPPNING Ovanstående material är beräknat utan sömsmån och krympmån.
Beräkna 0,3cm sömsmån på linnedelens svängda sida, ingen sömsmån på den raka delen.
Beräkna 1cm runt tyllremsan.

TYLLTRÄDNING

Mönsteröverförning

Trädning

Träckla fast tyllen på mönsterpapperet, enligt skissen
Eller

Rita av mönstret på ett glansigt, styvt tyg i mellanljus färg (ex rosa taft) med smal vattenfast spritpenna.

Träckla fast tyllen på detta, enligt skissen.

Förflytta sedan mönsterpapperet så att mönstret blir spegelvänt från mitten.

Trädningen är utförd i varje hal och följer halraderna.

Någon fästning av tråden finns inte, ibland ligger trädningen omlott 1-3 hål.

Träd med tapisserinål och enkel tråd.

Träd efter de avritade konturerna enligt följande:

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 2(4) Skala 1:1
-----------------	---	------------------------

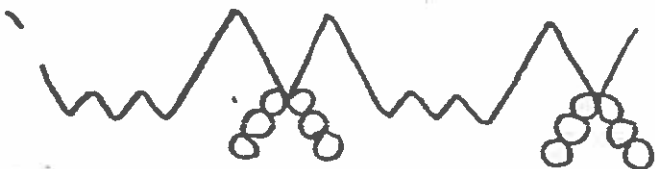
TRÄDNINGARNA SKALL FÖLJA MÅLRADERNA I TYLLEN

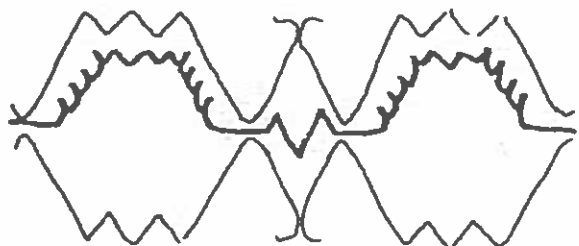
Träd ett zick-zackmönster.
"- på det förra.

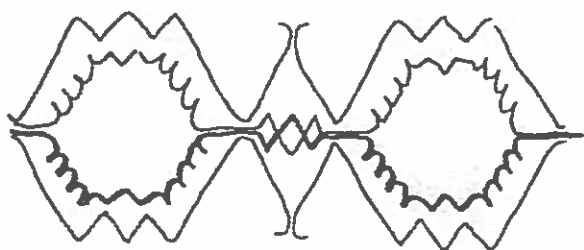
Träd först en sammanhängande trädning
från figur till figur. Cirkelarna trädas
enligt A B C.

Träd sedan andra sidan likadant.

Mönstret inuti figurerna trädas på
samma sätt som ovan.
Obs mönstret i romben.

Blommorna inuti figurerna trädas som
8:or.

Stjärnor ovanför varje figur och i varje
cirkelfigur utom de fyra i mitten.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 2(4)
-----------------	---	-----------

TRÄDNINGARNA SKALL FÖLJA HÅLRADERNA I TYLLLEN

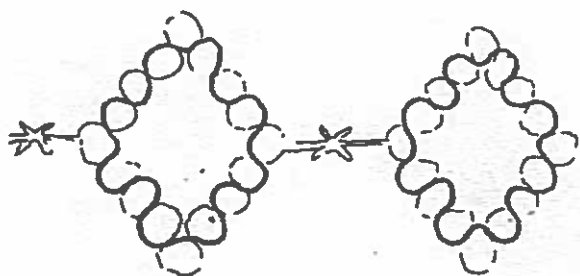
Två raka rader med zick-zack emellan.

Träd först en sammanhängande trädning från figur till figur.

Träd sedan den andra sidan likadant.

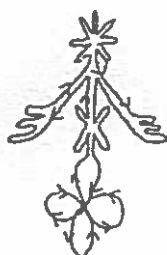

Träd slutligen en träd i varje figur. Det har nu bildats 5 cirklar på varje sida av romben. Originalet har hål i varje cirkel, bortklippt eller bortnött tyll.

4 blommor på mitten och en i var sida trädes endast med konturtrådar.

De övriga blommorna mellan romberna, skall ha fyllda kronblad. Det bildas ett hål i mitten på var blomma.

Dessa blommor trädes med en sammanhängande trädning, enligt pilarna. Originalet har hål i vart kronblad

En trädning i varje romb.

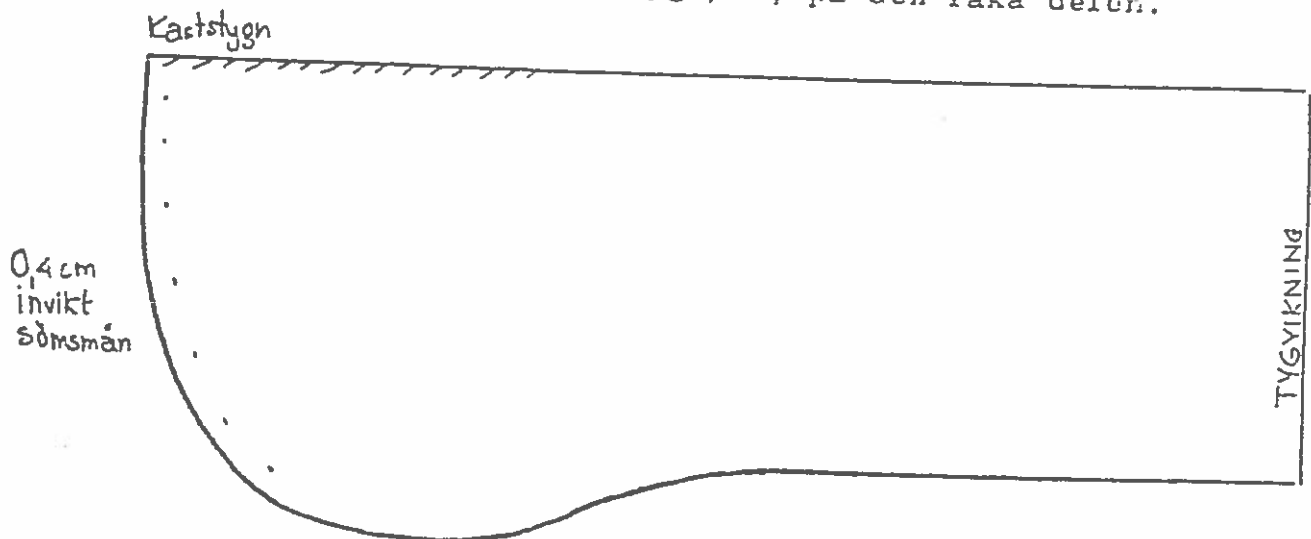
Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tyllträdning Privat ägo	Blad 3(4) Skala 1:1
-----------------	---	----------------------------

Då jag bedömer detta stycke som eventuellt omsytt och tvättat, föreslår jag att stycket sys och pressas som ett annat tyllträtt stycke från Jomala.

SÖNNAD Linnedelen

Vik in 0,4cm på den svängda delen.
Sy ned sömsmånen med förstyg, 1 stygn/cm. Sy så att stygnen syns 0,1cm på rätsidan.

Sy kaststyg, 3 stygn/cm, på den raka delen.

Spetsdelen

Klipp bort tyllen 0,4cm från den raka trädningen. och beräkna sömsmånen på kortsidorna till 0,4cm.

Gör en rullfäll och sy ned fällarna med 6 kaststyg/cm.

Gör en rullfäll på den andra långsidan.

Hopsyning av linne+spets

Mät ut mitten på linne- och tyllremsan.
Lägg linne och tyll rätta mot rätta och vikningarna kant i kant.
Nåla slätt från mitten och åt vardera håll.

Rynka tyllen mot linnets svängda del. De sista 2cm skall vara släta.

Sy ihop linne och tyll med kaststyg, 4 stygn/cm.

Åland Jomala	STYCKE till bindmössa Tylltrådning Privat ägo	Blad 4(4)
-----------------	---	-----------

Stärkning

Koka potatismjöl och vatten till en tjockflytande konsistens.

Lägg ned hela stycket och låt det dra en stund.

Tag upp det och vrid ur det.

Stycket är blöat.

Linned.

Pressning

Stycket skall ligga tätt intill huvudet.

Pressning av stycken kan ske på många olika sätt.
Här följer ett:

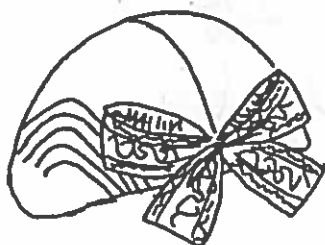
Veck

- Rita med vattenfast spritpenna av hela styckets form på ett papper där ritningen syns igenom (bakplåtspapper).
- Lägg papperet med det ritade nedåt på en strykbräda.
- Mät ut mitten på stycket. Forma snibben framtill på tyllen mellan fingrarna.
- Lägg stycket på papperet och nåla fast det slätt efter konturerna. Lägg veck i linneremsan och nåla fast. Se efter så att inte ritningen löses upp av det våta stycket.
- Låt stycket halvtorka.
- Pressa stycket platt med strykjärn, svag värme. Låt stycket svalna och tag loss det.
- Forma sedan stycket så det passar Ditt huvud. Fukta stycket i ytterkanten och pressa det så det får en kupig form. Pressa på en presskudde eller vanlig kudde. Prova ofta så det passar. Lägg små veck i framkanten och lägg om vecken i linneremsan om det behövs.

Veck

veck

- Baktill har dessa mössor ofta en rosett fastnålad. Rosetten är av ett mönstervävt band som har samma bottenfärg som mössan och mönsterrfärgerna överensstämmer med broderiet eller mönsterrfärgerna på mössan.

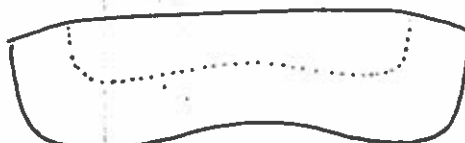

Stycke till bindmössor

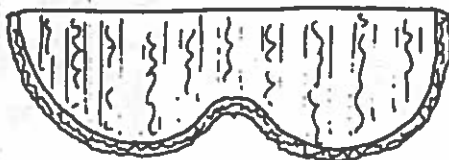
Formen på ett stycke varierar med mössans utseende. Stycket kan vara formskuret, men det är vanligare att det består av en rak spetsdel och en formad linnedel vilka sys ihop och sedan formpressas.

Linnedelen är oftast i linne- eller bomullsbatis. Spetsdelen kan vara i spets, trådd tyll, voile eller linong eller i kombinationer av dessa.

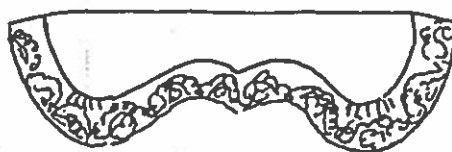
- Bered tygerna och spetsarna enligt avsnittet *Tygbehandling*.
- *Storleksanpassning* av stycket kan vara nödvändig eftersom stycket skall passa mössans form och huvudets storlek. Linnedelens svängda del skall ha samma tillskärning som mössans svängda form. Denna del syns inte under mössan. Spetsdelens längd varierar med huvudets omkrets. Läng-

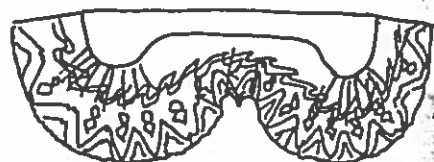
Stycke för sorg

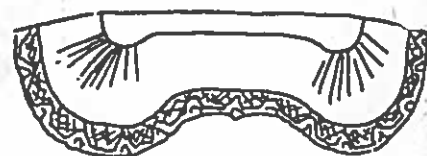
Formskuret stycke

Stycke av spets till stor mössa.

Tylltrått stycke till liten mössa.

Stycke av tunt tyg och spets till mycket liten mössa.

den kan vara 60–80 cm. Spetsdelens bredd är 5–15 cm beroende av mössans storlek. Är mössan liten måste spetsdelen vara bred och om mössan är stor blir spetsdelen smal.

- Vid tillklippningen beräknas 0,5 cm sömsmån på den svängda sidan av linnedelen. I övrigt behövs ingen sömsmån.
- Om det finns en arbetsbeskrivning skall den följas. Finns det ingen kan följande anvisningar vara till hjälp. Här beskrivs bara ett av de sätt på vilket ett stycke kan sys.

Linnedelen

- Sy med kaststygn runt linnedelens raka sida.

- Vik in sömsmånerna på den svängda sidan och sy ned den med förstygn.

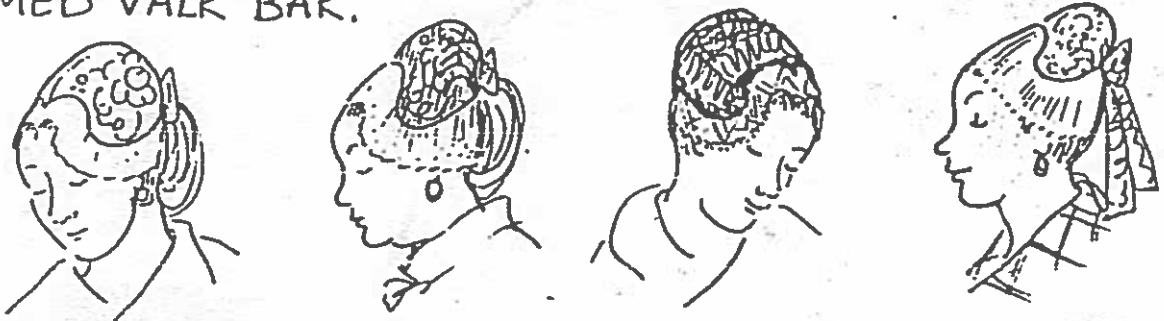

Spetsdelen

- Tyll broderas enligt anvisningarna i avsnittet om *Broderi*.
- Sy ihop spetsdelens olika spetsar eller tyger med kaststygn. På tyger viks först en mycket smal rullfäll.
- Gör samma smala fäll på kortsidorna och sy ned dem med fällstygn.

BINDMÖSSA, STYCKE OCH HÅR

BINDMÖSSAN BÄRS ALLTID MED HÅRET BORTSTRUKET FRÅN ANSIKTET, I KNUT UPPE PÅ HUVUDET ELLER IBLAND MED VALK BAK.

ATT SÄTTA PÅ SIG BINDMÖSSA I DAG.....

kan vara svårt med moderna frisyrier. Men det är viktigt att göra så gott det går för att få rätt stäl på huvudbonaden.

HÄR ÄR NÅGRA FÖRSLAG:

Bra att ha vid håruppsättning: Gummiband, hårnålar, linblånor, tejp, hårspray, eventuellt postisch, hattnålar (säkerhetsnålar)

ATT FÅ BORT HÅRET FRÅN ANSIKTET OCH UPP I KNUT.

KORT HÅR

Även på det kortaste hår kan man få en liten tofs på huvudet med gummiband.

Om håret är mycket kort, låt nack-, sid- och pannhår vara.

Tejp är effektivt att fästa upp en litet längre lugg med.

Hårnålar eller tejp till litet längre sidohår

Sara Rahmqvist 1997.

HALVLÅNGT HÅR

Gör likadant som med kort. NACKHÅRET är det största problemet. Det ser tokigt ut med för mycket

hårnålar. Jobbar man med att få upp det, strätar håret åt alla håll efter ett tag, trots nålar och sprag.

Det kan vara lättare att få upp håret snett i en liten "svinrygg" ←
Det enklaste är att köpa en liten POSTISCH → och fästa den från nacken och uppåt.

KNUT

Gör en fläta av blånor

Linda den runt tofsen till en knut. Fäst noga med hårnålar från alla håll. Se till att knuten får rätt vinkel.

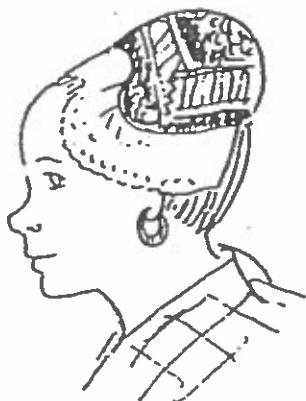
Lägg på stycket (väl formpressat). Fäst det eventuellt med hårnålar. Bara härfästet i pannan syns.

MÖSSAN Trä på mössan. För att tåla häftiga rörelser måste man fästa den med t.ex. hattnålar (knipsa av knopparna) eller ut råtade sökerhetsnålar.

Stick rakt framifrån och bakifrån genom mössan in i knuten. Eller bara baki-från under ev. nackrosett.

Undvik moderna örhöngen till
mössan. Ör-ringar av silver
var vanligt under stor del av
1800-talet, och passar till
många dräkter.

GLÖM INTE
HUVUDKLÄDET!
Man gick aldrig ut i
bara mössan, utan skydd.

JOBBIGT.....

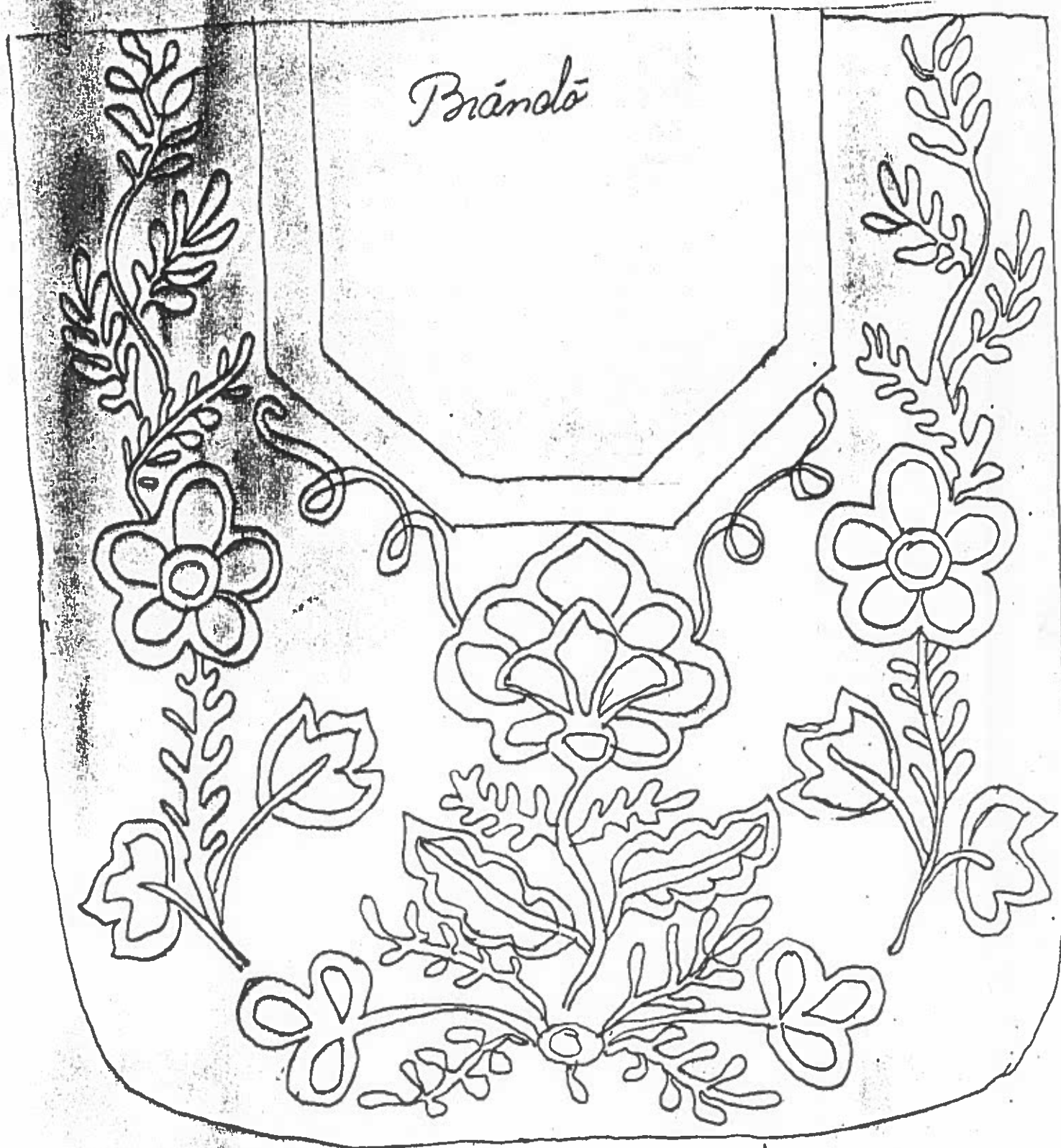
MEN FINT.....

MAN KANSKE
SKULLE FÖRSÖKA.....

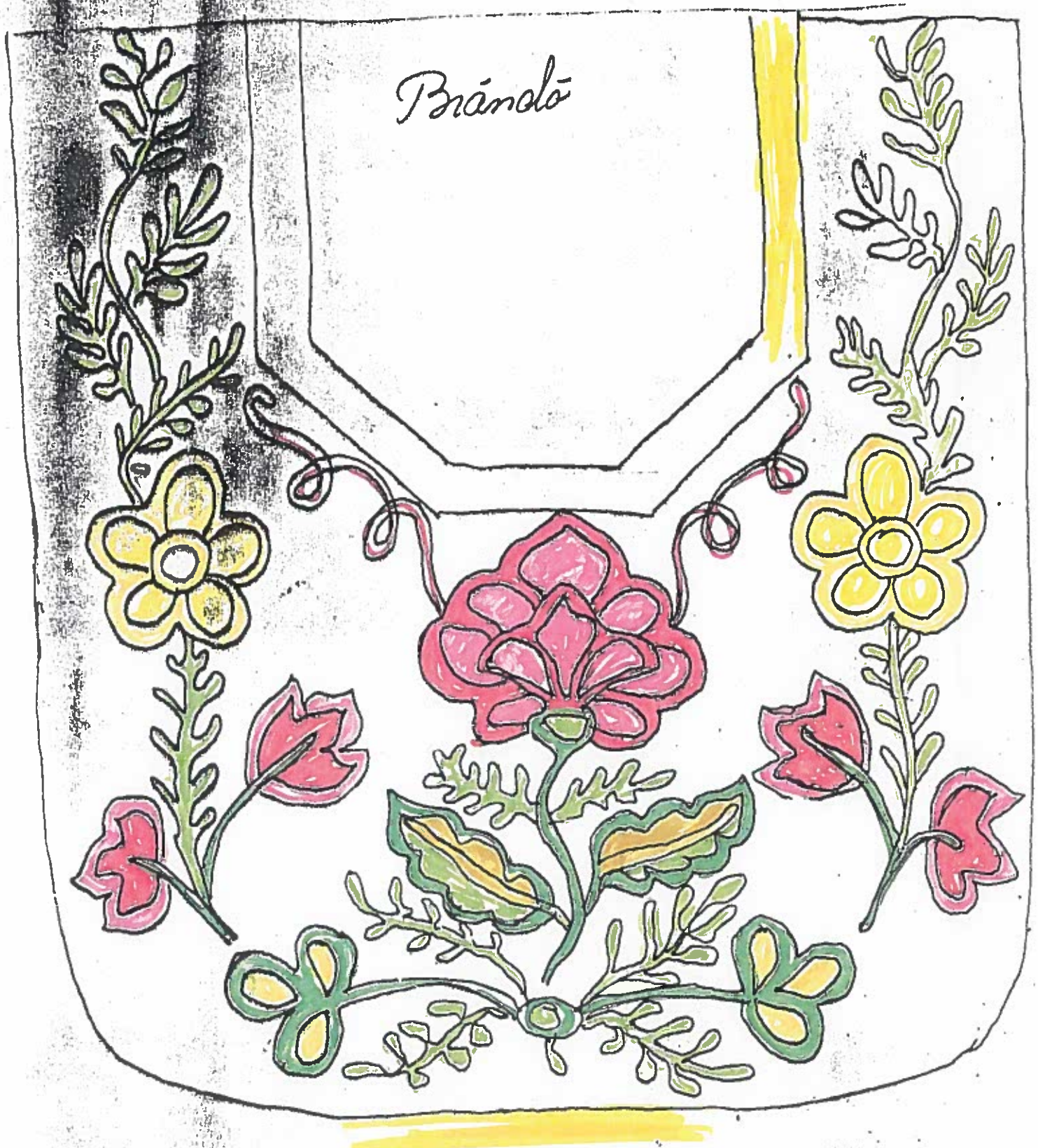
Brändö

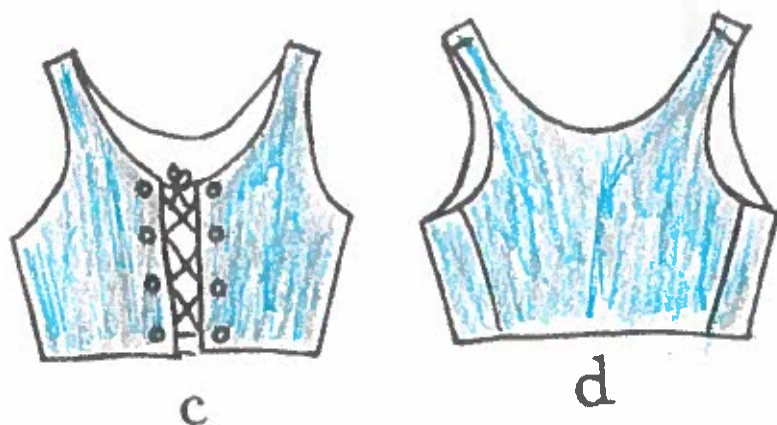

Fischer blü samendücker
Gel haut

Brändö

Brändö Livstykke

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrofts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

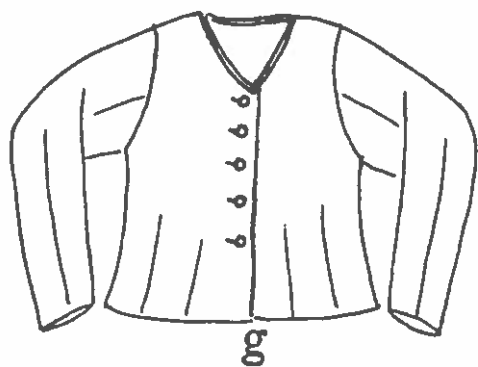
I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsmissiga framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till livstykke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård

tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

Brändö Tröja

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtroddt uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till livstykke och tröja kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård

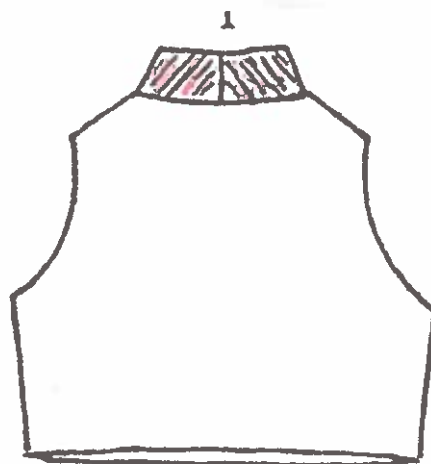
tfn 19411 eller 0457 343 5511

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

Brändö Väst

i

i

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtratts uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

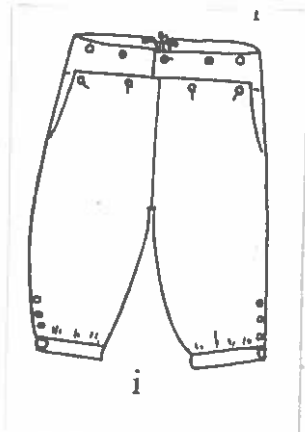
I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjdsföremålls framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Vårt arbete handlar om att bevara gammal kunskap men även att hålla hemslöjden levande med dagens förutsättningar

Brändö Rock och byxa

Halsduk: en brokig sidenduk knuten i enkelt omtag och ändarna nedstuckna under västen.

Rock: (tröja) av svart eller mörkblå vadmal, sydd med 5—6 cm hög uppstående krage, stora uppslag med en knapp igenom uppslaget och 4 par mäs-singsknappar (eller överklädda) i två lodräta rader. Den är så kort att den når till midjan. Ärmarna har breda uppslag med 2 knappar på dessa. Rocken har svängda sidosömmar i ryggen och skört med 4 eller 2 knappar.

Väst: av ett halvylletyg med röda bott-nar och smala vita ränder, sydd med rän-derne löpande i spetsig vinkel mot var-andra (c. 15 graders lutning från mittelinjen) och med en 4 ½—5 cm hög uppstående krage med trubbvinkliga hörn framtill och med 6 små mässingsknappar i en rad. Översta knappen drygt 11 cm nedanom västens övre hörn, som är nå-got sneddade. Knapphålen träsade med linnegarn. Västen har två fickor med rakt ställda fick-klaffar (klaffarna sys rand-rätt). Ryggstycke av oblekt linne utan snören eller tampar.

Knäbyxor: av samma tyg som rocken, med bred lucka intill sidorna, knäppt med 4 stora mässingsknappar; sneda ficköppningar under luckan. På utsidan av knäna ett sprund med 3 små mäs-singsknappar som kan knäppas och knä-linning med mässings- eller silverspänne, modell Finström. Byxorna kan sys utan knälinning, mera åtsittande, med sprund på utsidan av knäna och 3 små mässingsknappar som knäpps, modell Jomala.

Strumpor: blå, grå eller svarta.

Strumpeband: mönstervävda ylleband.

Skor: låga svarta med spännen och över vristen uppstående plös.

Den s. k. sjömansdräkten kan även an-vändas.

Vävinstruktion: Västtyget vävs på röd bomullsränning i spetskypert med bott-nar av rött ylle-garn och med ränder av vitt bomullsgarn. Sked nr 100 med 1 tråd i skaft och 1 tråd i rör.

Ålands Marthadistrikts hemslöjdssektion har anförtrottps uppdraget att fungera som rådgivande instans gällande de åländska folkdräkterna.

I varje kommuns bibliotek skall finnas en pärm med information och instruktioner om den hemslöjds-mässiga framställningen av den egna kommunens folkdräkter.

Mönster till väst, byxor och rock kan vid behov erhållas mot avgift från hemslöjdssektionens arkiv i Ålands Marthadistrikts kansli på Jomala gård.

tfn 19411 eller 0457 343 55

Mässingknappar till kvinno – o. mansdräkterna samt mässingspönnen till mansdräktens byxor tillverkas efter beställning av nedanstående adress / telefon .

PER-ÅKE JOHANSSON
Silversmeden i Sjökvarteret

Glädjen att tillverka ett gott Ting.
Ett Ting som håller vad det lovar
- idag och i morgon.

Tel: +358 (0) 18 15626
Gsm: +358 (0) 457 315626
Försäljning: SALT, Sjökvarteret
Mariehamn, Åland

FINSTRÖM

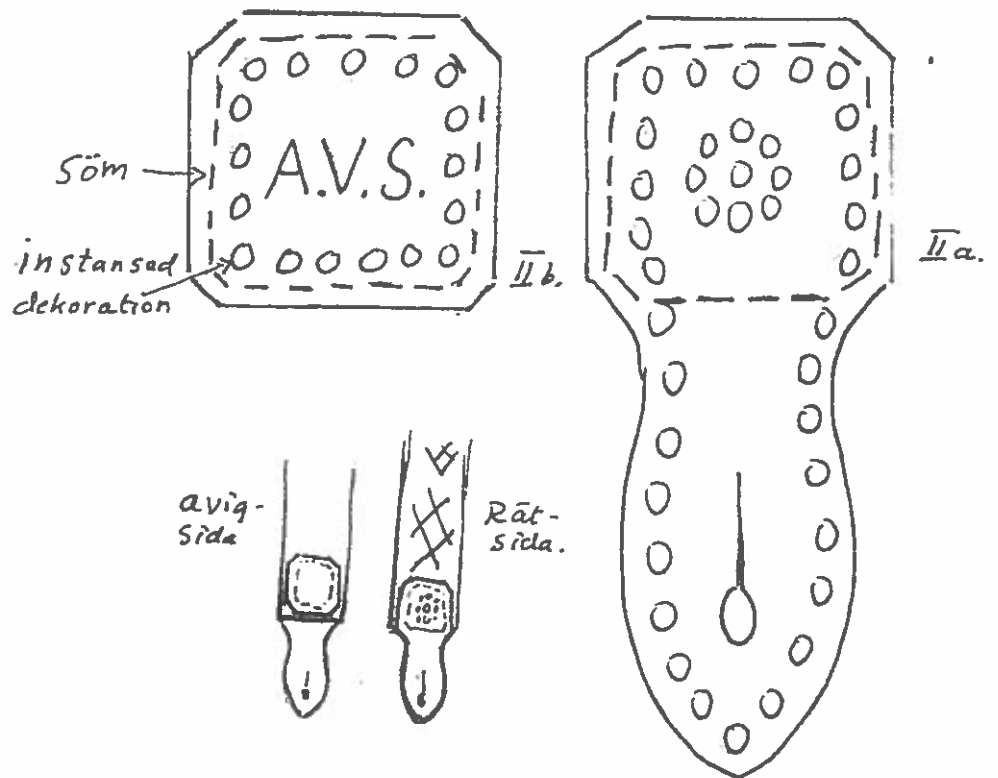
Knäppnings delar
till hängslen

Delarna skärs
ut i naturfärgat
läder.

Del I. fästes i spännets
hake på undre sidan av
hängselbandet fram till.

Del II a. II b. sys ihop med hängsel-
bandet emellan. Sys med skomakersöm.

Del II a. på hängsel bandets rätta sida.
Del II b. på hängsel bandets aviga sida.
ORSL EVC MED I INLADN

Hängselspanne läder

N° 12 / 83

Hängsel stopp i läder
enl. Viking Svandberg

Hängsel läder 9/84

Dubbelt läder

N° 12 / 83

Hängselstopp läder

Hängsl
läder

9/84

STICKAD LUVA , röd - blå.

Originalmössan stickad av handspunnet ullgarn.

Material: Två-trådigt ullgarn, rött och blått. Ca. 75 gr. av varje färg. (Satakieli från Helmi Vuorelma Oy.).

Stickor 2,50 m.m.

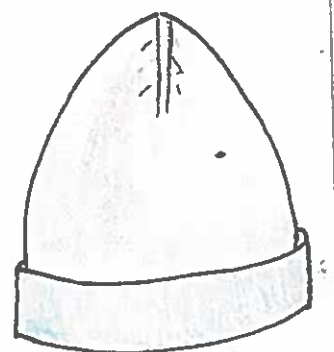
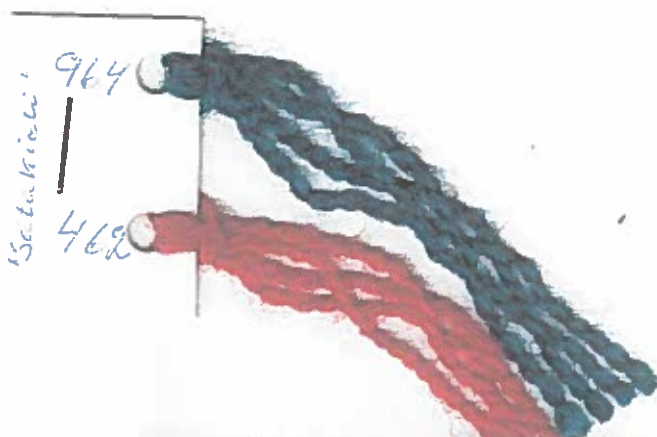
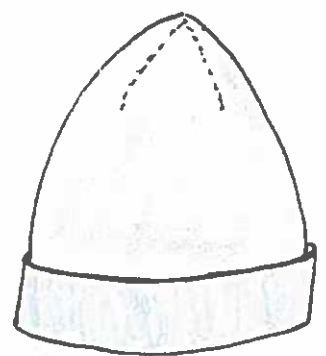
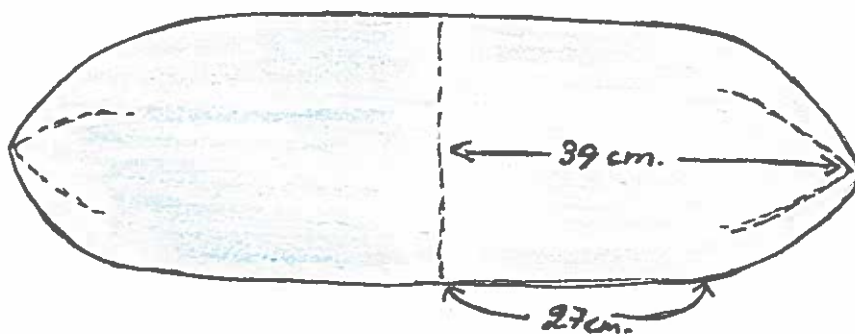
Mössans omkrets 55 - 56 cm.

Lägg upp 148 m. med rött garn. Sticka rätta maskor på rundsticka tills mössan är 27 cm. Dela maskorna på 4 stickor. Fortsätt och sticka runt. Gör 8 hoptagningar på ett varv jämnt fördelade så att på varje sticka finns 2 hoptagningar. Mellan hoptagningsvarven stickas 6 v. slätstickning. Mössan skall få en rundad form upptill. Därför minskar man antalet varv utan hoptagningar mot avslutningen av mössan.

Hoptagningen kan även göras så att det bildas "band" på 4 ställen vid avrundningen.

Då röda sidan är färdig plockar man upp 148 maskor i uppläggningsvarvet med blått garn på rundstickan och stickar en likadan blå mössa åt andra hållet.

Då stickningen är färdig kan man pressa lätt på mössan. Den blå mössan förs in som foder i den röda och ett blått uppslag vikts utåt på den röda sidan.

Sömnad :

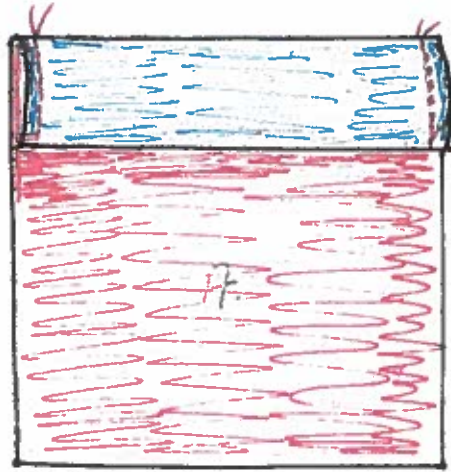

Bild 1 . Av del A vikes
En sömsmån på 3 cm.
Ändarna sys på maskin.

VÄSTFICKA :

Arbetsordning :

A. Förberedande arbeten ,

1. Fickans plats bestämmes.
2. Ficktyget tillklippes. (2 st)
 - a) det ena ficktyget A klippes
t.e.x 15 cm långt och 12 cm
brett. I denne dels övre kant
vikes 3 cm till fickans öppning.
 - b) Det andra ficktyget B klippes
11 cm långt och 12 cm brett.
Ficktyget klippes i trådrak
riktning av tyget och av samma
tyg som plagget.

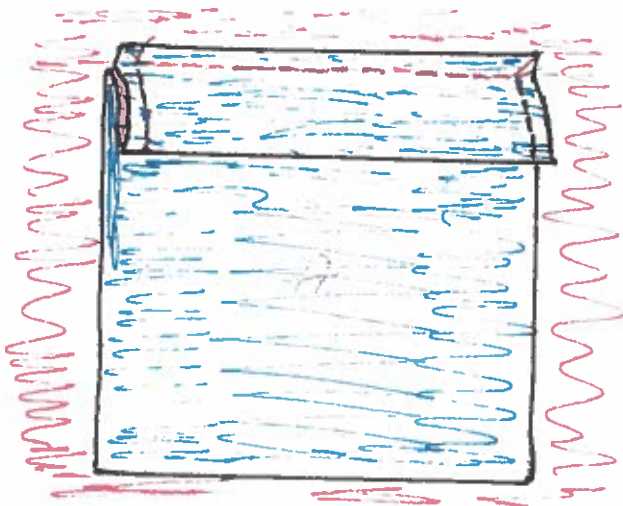

Bild 2. Ficköppningen
sys på sin plats.

B. Sömnad .

1. Fickans öppning förfärdigas.
Av ficktyget A vikes 3 cm
sålunda, att rättsidorna kom-
mer mot varandra .
Ändarna sys på maskin 0,5 cm
från kanten. Se bild 1.
0,5 cm sömsmån vid nedre
kanten lämnas osydd.

fortsätter...

Västficka (forts.)

2. Ficköppningen fästes på sin plats. Se bild 2.

3. Del B sys på sin plats .

a) del B tråklas som fortsättning på del A , sålunda att sömsmånerna kommer ca 0,5 cm på varandra. Se bild 3 .

b) del B sys på maskin , se bild 3.

Sömmen bör vara ett par mm kortare än motsvarande söm på del A .

Sömmarnas avstånd från varandra är ca 5 – 6 mm. Trådändarna fästes.

4. Fickans öppning uppklippes.

Man klipper upp tyget mellan maskinsömmarna . Ändarna klippes enligt bilden.
OBS. inte genom sömmarna .Se bild 4.

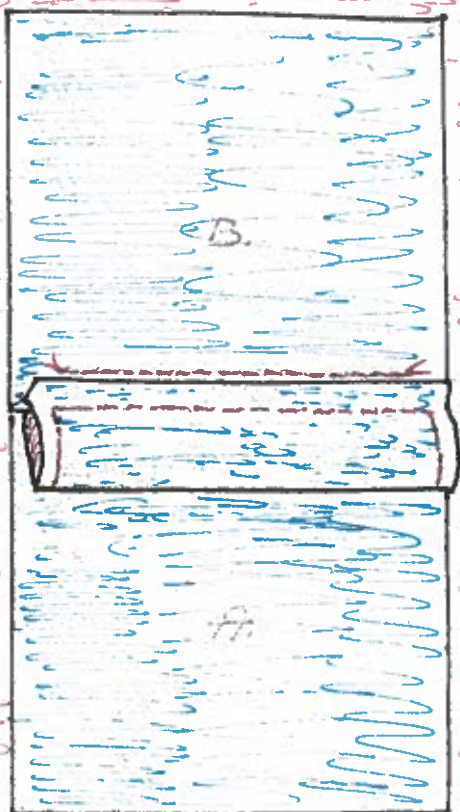

Bild 3. Del B sys på sin plats.

Bild 4. Ficköppningens maskinsömmar sedda från avig sida .
Öppning uppklippes.

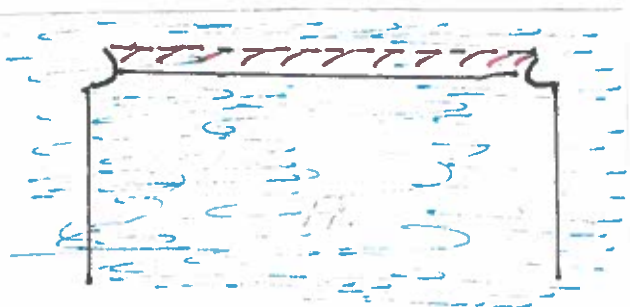

Bild 5 .

Ficklocket vänt och del A förd till avig sida.
Observera iklippet del A:s sömsmån.

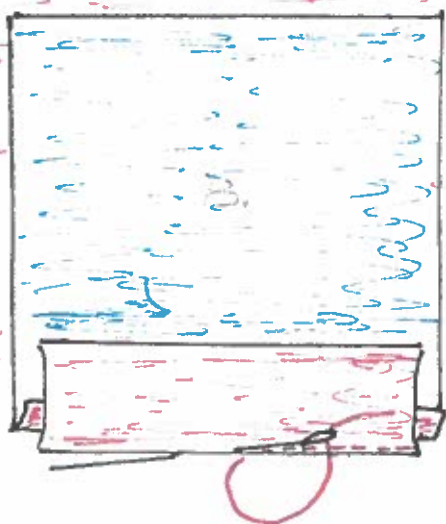

Bild 6.

Från rätsidan sys i ficklockets söm för- eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämn .

fortsätter...

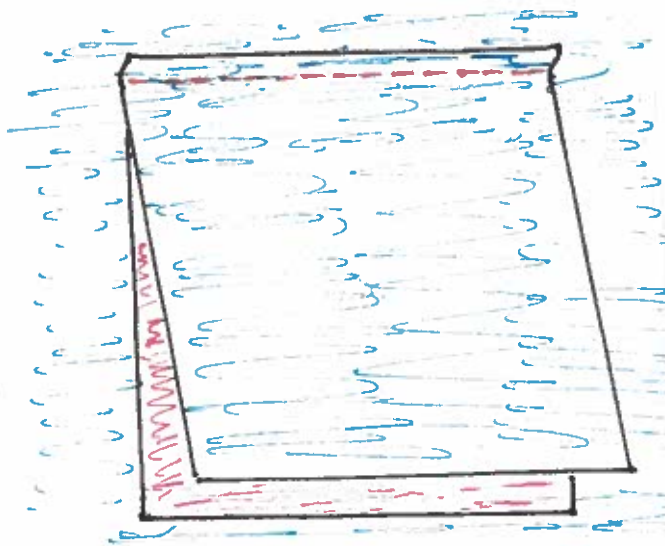

Bild 7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida .

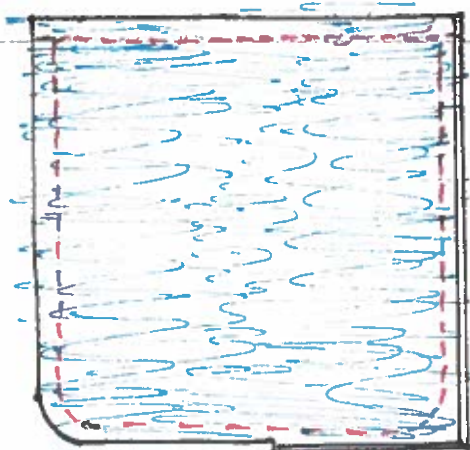
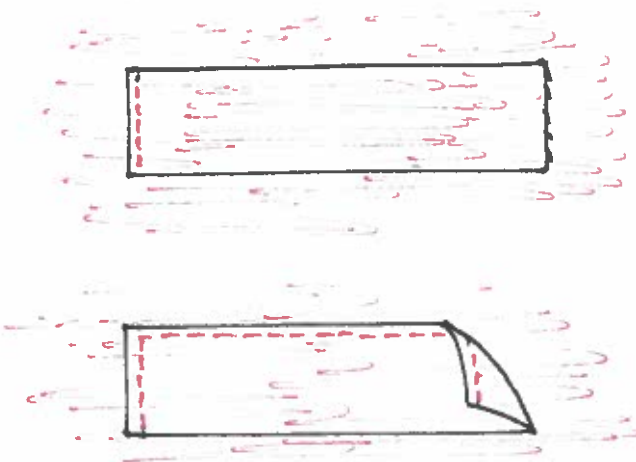

Bild 8. Sidor och botten sys på maskin.

Västficka (forts..)

5. Ficklocket vändes och del A föres samtidigt till avig sida. Se bild 5 . Sömsmånerna pressas utåt från ficköppningen.

Observera iklippet i del A:s sömsmån. Se bild 5.

6. Från rätsidan sys i ficklockets söm för – eller efterstygn , för att ficklockets bredd skall hållas jämbred. Se bild 6 .

7. Del B föres genom ficköppningen till avig sida. Se bild 7 .

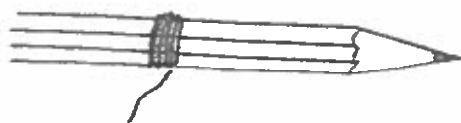
8. Fickans sidor och botten sys på Maskin. Sömsmånerna jämnas Och överkastas . Se bild 8 .

9. Fickans ändar på rätsida sys med Smygstygn (se bild 9), sidor på maskin . Se bild 10 .

Bild 9 o. 10 .

Fickans ändar på rätsida sys med smygstygn eller på maskin .

TRÄDKNAPP

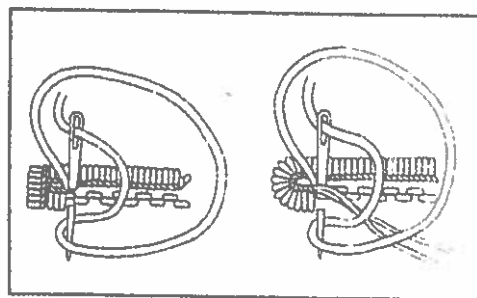

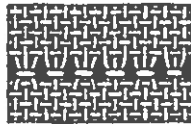
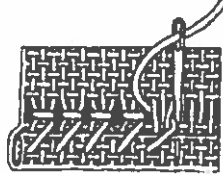
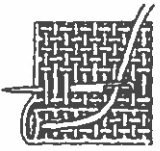
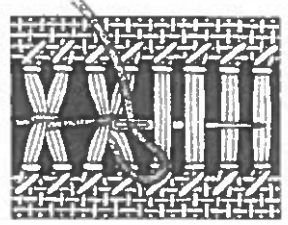
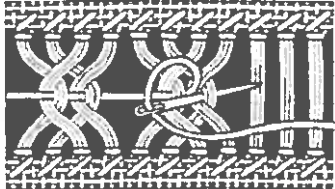
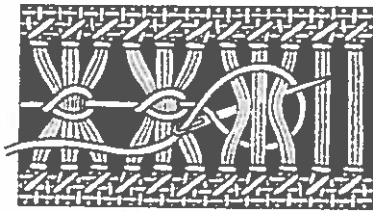
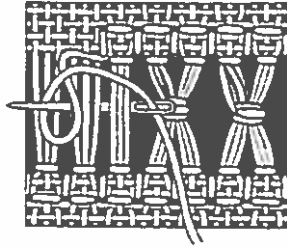
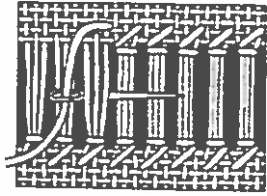
Drag tråden genom bivax före den viras runt pennan eller prylen.

Sy sedan langettstygn hårt runt ringen.

Spänn upp trådar inuti knappen och sy upp och ned mellan trådarna.

Verktyg – material

Skytteln — verktyget — skall vara omkring sju cm lång och två cm bred och tillverkad av celluloid, ben, sköldpadd eller plast. Den består av en mittdel, på vars båda sidor det finns en ut mot kanterna avsmalnande platta. Spetsarna måste beröra varandra, det är mycket viktigt för att garnet skall hindras löpa i onödan. I skytteln mittdel finns ett hål, i vilket man fäster tråden, och sen virar man på så mycket garn att det nått och jämnt når ut till ytterkanterna. Se till att det inte blir för mycket garn på skytteln. Det blir lätt smutsigt och hindrar arbetets gång.

Ha gärna mer än en skyttel i lager hemma. Ni kanske vill pröva på att göra fler mönster samtidigt.

När ni blivit mer van, kommer ni att arbeta med två skyttlar och det är då en fördel att dessa har olika färger. Detta för att ni inte skall blanda garnerna med varandra.

Liksom kunskapen om arbetstekniken spelar stor roll för det färdiga arbetets utseende är materialfrågan viktig. Ett jämnt och fint garn, ej för löst eller hårt tvinnat, måste användas.

Det bästa är D. M. C. Cordonnet Special, som finns i många olika grovlekar och färger.

Vi har provat olika garnkvaliteter, bl. a. persiennsnören, fiskegarn och linmattvarp, för att få fram grövre arbeten. Dessa har emellertid visat sig så svårhanterligt att arbeta med att vi bestämt avråder. Dessutom är ju tjusningen med frivoliteter det lätta och skira.

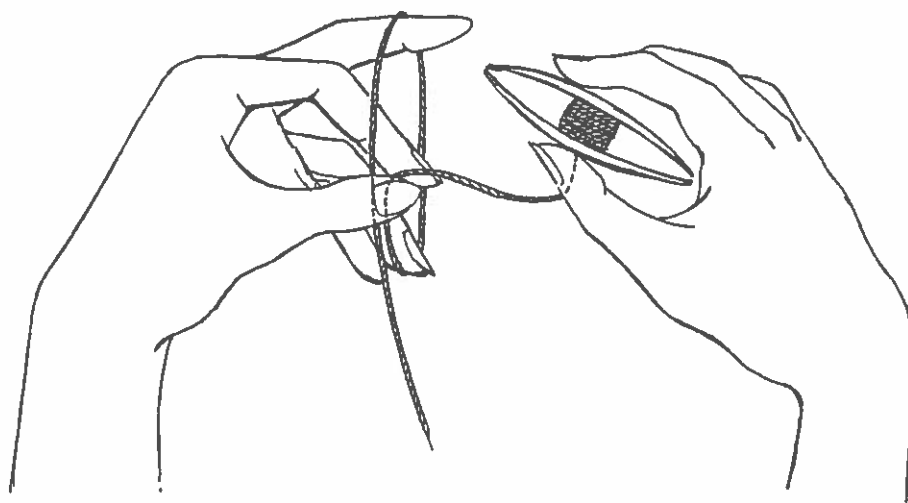
En del lär sig snabbt att hantera skytteln — verktyget — medan det för andra tar längre tid.

Förlora ändå inte tålamodet om ni hör till den senare kategorin, kom ihåg att övning ger färdighet.

Man måste försöka att arbeta jämnt och fint och inte ryckvis.

Alla picoter (öglor) bör vara lika långa, detta är viktigt både av praktiska och estetiska skäl.

Frivoliteter består av knutar och picoter. De oftast förekommande knutarna är dubbelknutar. Picoterna bildas genom att man lämnar ett avstånd mellan dubbelknutarna.

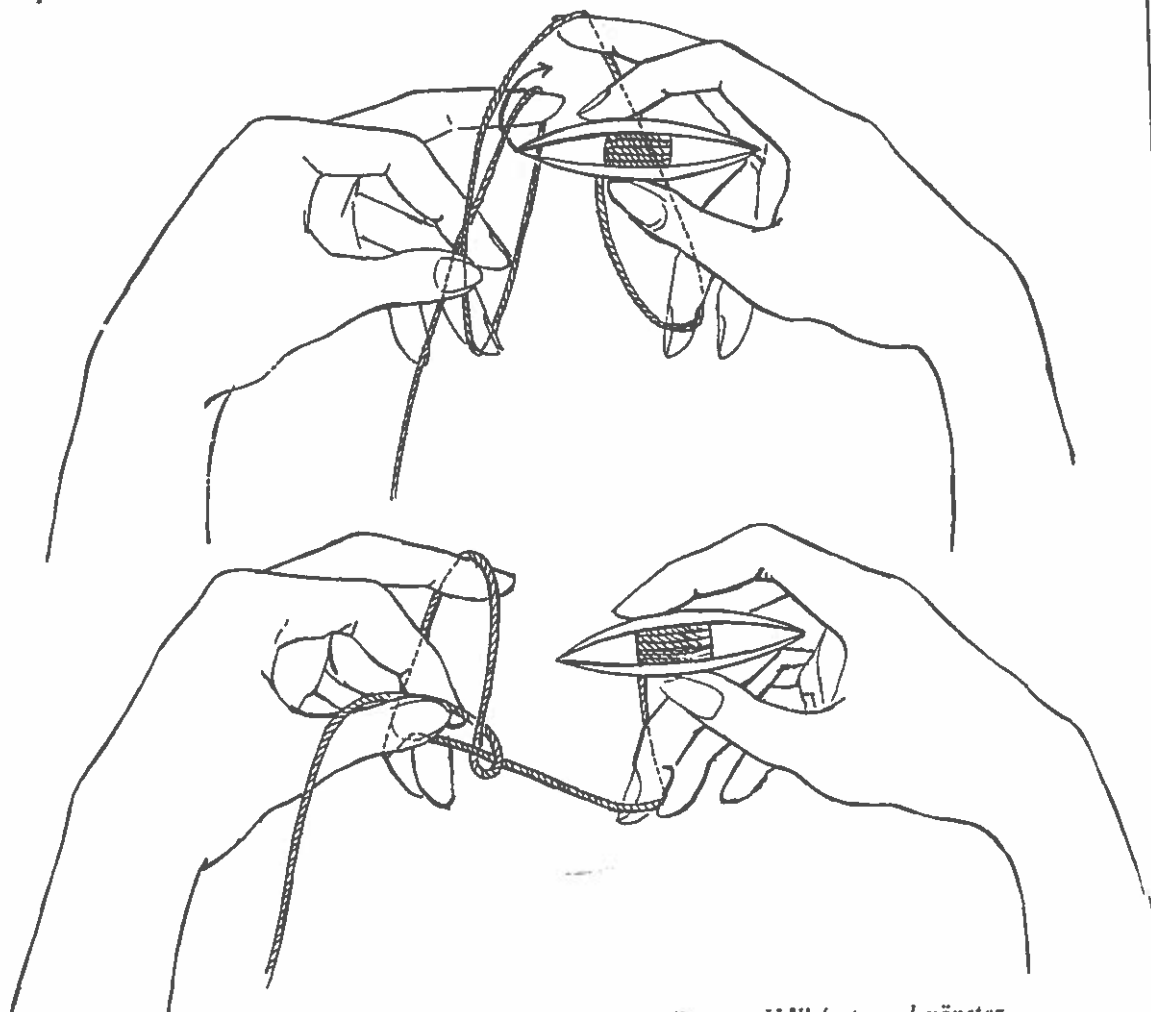

7. Utgångsläget. Skytteln i höger hand och tråden runt vänster hand.

FAIVOLITE

Teknik

8. För skytteln i pilens riktning, genom trådöglan som bildats på vänster hand. Skytteltråden skall nu spännas, samtidigt som vänster hands fingrar förs ihop. En halv knut har bildats.

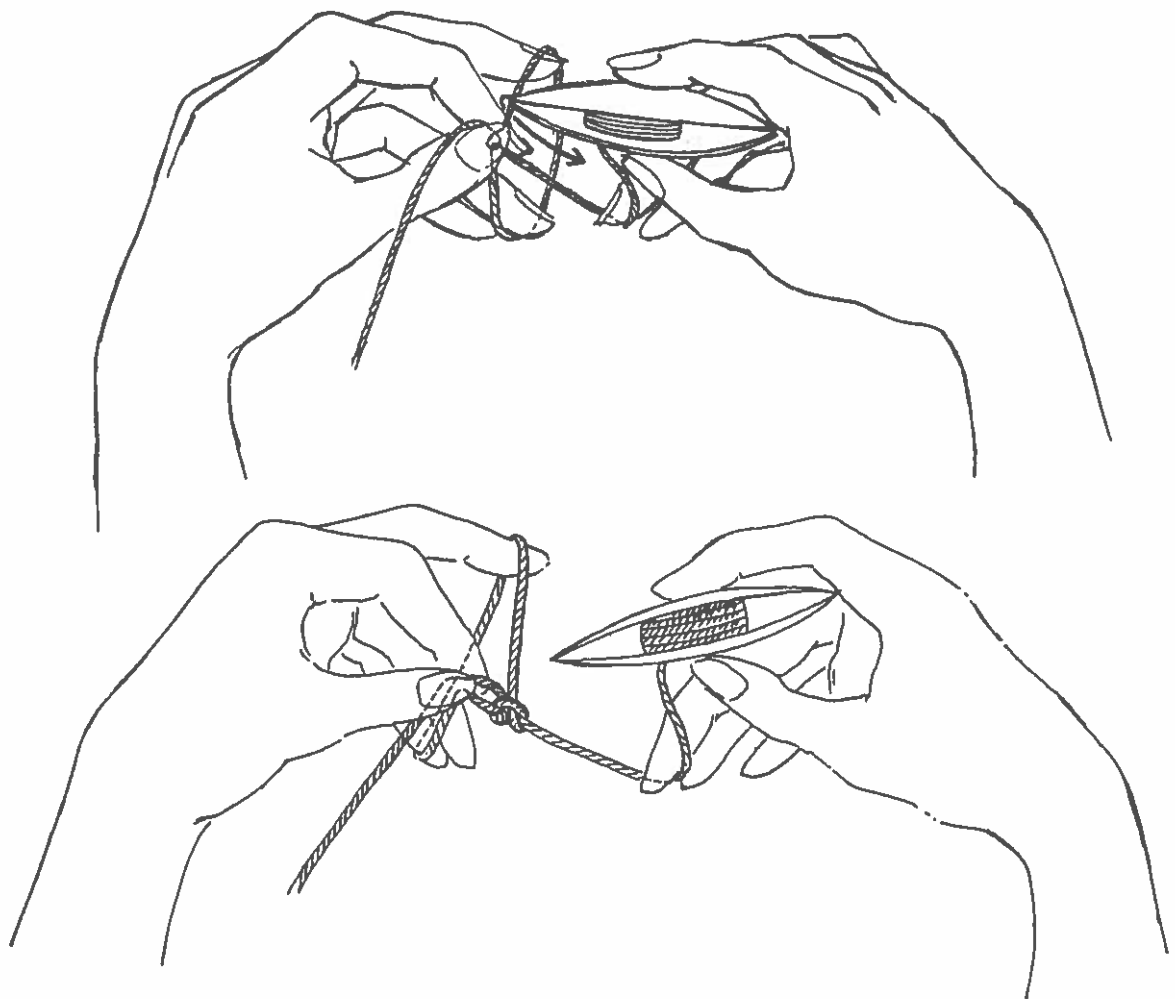

9. Drag till knuten genom att åter sträcka vänster hands fingrar. Håll fast med vänster hands tumme. OBS. att skytteltråden alltid måste hållas spänd!

FRIVOLITE

Teknik

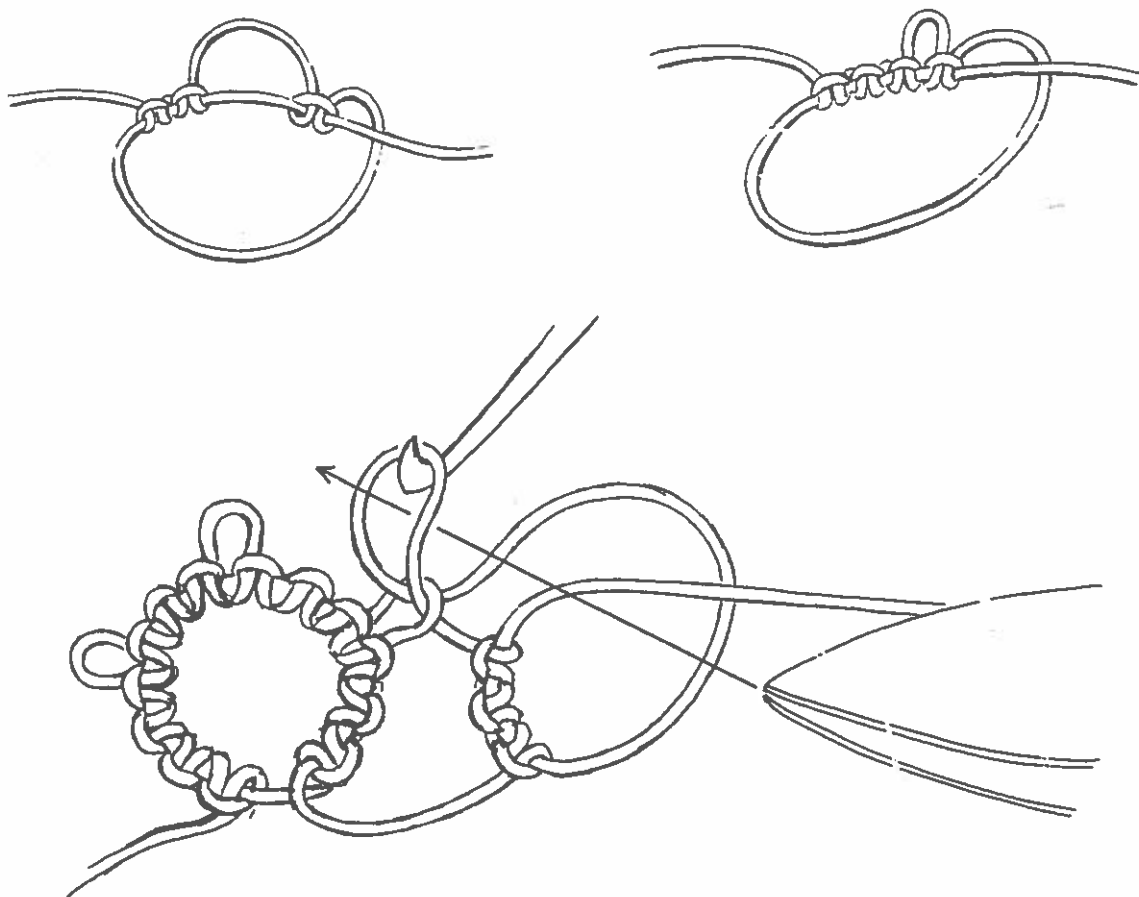
10. Andra delen av dubbelknuten. Höger hands långfinger drar tråden neråt, och skytteln förs bakifrån och framåt i pilens riktning. Drag åt som förut. Man kan också låta skytteltråden hänga och arbeta enligt teckningen.

11. Färdig dubbelknut.

FAIVOLITE

12. Picoter. Dessa fås genom att man lämnar tråden mellan två dubbelknutar så långt som man vill ha picoterna. Vid sammandragningen uppstår picoten, och man bör naturligtvis se till att alla picoter får samma längd. De får inte bli för långa, eftersom de då blir svårhanterliga vid tvätt och strykning. De tjänar förutom prydnad till att man genom dem kan sammanbinda t. ex. en ring och en båge.

13. Sammanfogning av ringar. Detta görs med hjälp av en virknål.

FRIVOLETE

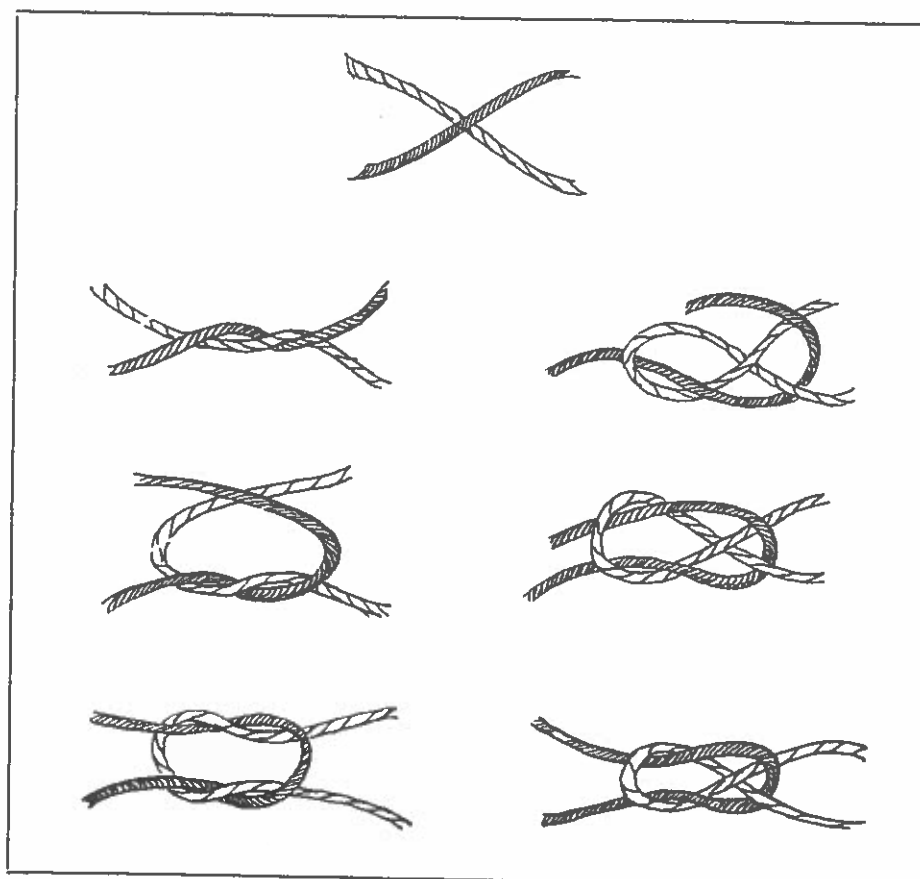
Tekni

Hopfogning

När man gjort önskat antal ringar, lyfts arbetet och läggs runt tummen. Sammanfoga i önskad picot. Båda trådarna måste vara på undersidan av arbetet

Skarvning

Gör en vävknut, bilden visar två olika förfaringssätt. Antingen görs den mellan ett par ringar, eller på tråden om handen, så att den göms bland knutarna.

Hjälptråd

Den första ringens dubbelknut görs som vanligt. Göm den korta börjänden och låt den följa skytteltråden en liten bit efter första knuten. Efter ringen kommer den båge till vilken hjälptråden behövs. Arbetet vänds och hjälptråden läggs under ringen och runt handen. Arbeta som med första ringen. När bågen är färdig förs knutarna samman, arbetet vänds och en ny ring görs och fogas till den föregående.

Två skyttlar

Skall man göra bågar, vars delar inte enbart går åt motsatt håll mot ringen, måste man ha hjälptråden på en skyttel. Detta är också fallet om hjälptråden skall användas till figurer.

Innerring = arbetets mittdel.

Ring = en mönsterdel, som alltid dras ihop, så att en sluten enhet bildas.

Båge = en mönsterdel, vars börj- och slutände inte förbinds med varandra.

Halvbåge = en mönsterdel, bestående av enkelknutar. Den sluts inte helt.

Enkelknut = en halv knut, dvs. den sista delen av dubbelknuten.

Picot = ögla mellan knutar.

En mittring bestående av t. ex. 2×12 innehåller i teorin bara elva picoter, men måste ha tolv. Den tolfte bildas genom att man knyter de båda slutändarna till en picot.

De i beskrivningarna lämnade garnnumren kan naturligtvis bytas ut mot grövre eller finare, varvid arbetets storlek ökar eller minskar.

När ert tekniska kunnande är så pass stort att ni vill försöka komponera ett eget mönster, använd då gärna naturen som formgivare. Det finns i den mycket som kan inspirera t. ex. frökapslar, löv, blommor, torkat ris, mossor.

Gullan

FRIVO LITE

Användningsområde: Kantspets

Garn: D.M.C. nr 80

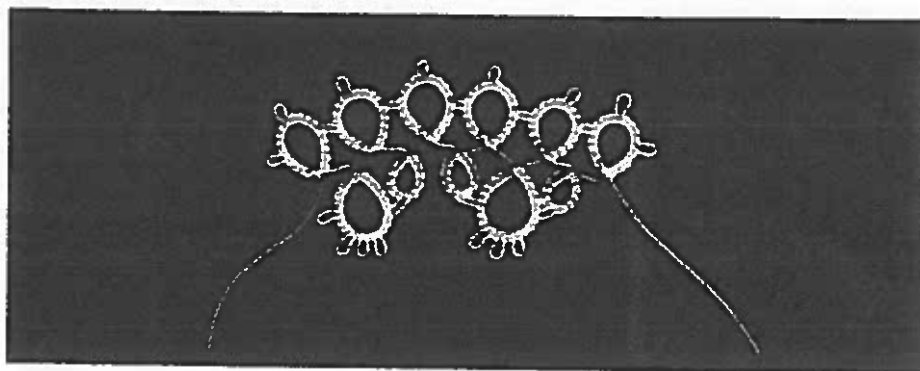
Storlek: 0,7 cm bred

Använda förkortningar: Siffra = antal knutar mellan picoterna, R = ring,
+ = sammanfogning, - = picot.

Antal skyttlar: En

R 5-5-5-5. R 5+5-5-5.

Upprepas så långt som arbetet önskas.

Inga

Användningsområde: Kantspets

Garn: D.M.C. nr 30

Storlek: 2 cm bred

Använda förkortningar: Siffra = antal knutar mellan picoterna, R = ring,
+ = sammanfogning, - = picot

Antal skyttlar: En

R 5-5-5-5. R 6-6. R 5+5-5-5. R 6+4-2-2-4-6.

R 5+5-5-5. R 6+6.

Upprepas så långt som arbetet önskas.

Brändö kantspets